

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—, za in-
stano Din 40.— neobvezno.
Oglas po tarifu.
Uredništvo:
Ljubljana, Kraljeva ulica 5/L.
Telefon št. 2072 in 2084, pomoči tudi
št. 2034.
Rekopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2498Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem čeku: zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.841.

Volilcem!

Novo izvoljeni narodni poslanci pošiljajo s prve seje kluba SDS bratske pozdrave vsem svojim volilcem v državi. Istočasno jim izrekajo svojo globoko zahvalo in svoje priznanje za pogumni nastop v volilni borbi. Ta borba je bila zelo neenaka; borili se za svoje pravice narod, oropan najvažnejših državljanov pravic, z nasiljem vladodržav. V takih razmerah je oddalo nad 200 tisoč zvestih in neustrašenih volilcev svoje zaupanje SDS, proti kateri je bilo usmerjeno najhujše nasilje oblasti. A vendar je niso mogli zlomiti, kakor so hoteli in želeli. Preprečili pa so, da se svobodna volja naroda izrazi v številu pravih predstavnikov in izvoljenih zastopnikov naroda. Kolikor nas to boli, toliko nas bo istočasno podžigalo za nadaljno borbo proti sistemu vladavine, ki hoče zaustaviti ves narod.

Boreči se proti takemu sistemu delamo za zmago resnične narodne demokracije ujedinenih Srbov, Hrvatov in Slovencev, s tem pa tudi za svobodo in enakost v dolžnostih in pravicah vsakega posameznika in celega naroda. To je bil smisel volilne borbe, v kateri je nad 200 tisoč naših volilcev častno in odločno poneslo zastavo SDS. A to je tudi smisel parlamentarne borbe, ki se sedaj pričinja. S trdno voljo hočemo enako častno in odločno ponesiti zastavo demokracije, ki se mora združiti in ujediniti, da z ojačeno silo dovedemo do končne zmage novo politiko demokratskega preporoda v naši državi.

Predsednik: Svetozar Pribičević l. r.
Podpredsednik: dr. Gregor Žerjav l. r.;
dr. Grišogono l. r.
Tajnika: Savo Kosanović l. r.;
dr. Ljudevit Pivko l. r.

Pogajanja med DS in SDS

Beograd, 6. oktobra. p. Danes popoldne ob 5. do 6. se je vršila druga konferenca oficijelnih delegatov SDS in DS za pogajanja glede ujedinenja obeh demokratskih strank. O današnji seji ni bil izdan komuniké, vendar pa se od udeležencev doznavajo, da je bil v vseh vprašanih, ki so bila na dnevnem redu, dosežen popoln sporazum. Kdaj pride do formalnega zaključka pogajanj, še ni gotovo, ker zavisti to od splošnega političnega položaja, saj mora fuzija obeh demokratskih strank nujno izkazati takojšen padec današnje vladave.

Tekom popoldneva sta se ponovno sestala gg. Pribičević in Radić in delj časa konferirala. Razgovori so bili v zvezi z nadaljnjo taktiko v parlamentu in v verifikacijskem odboru ter z akcijo glede ustavitve enotne demokratske fronte.

Dr. Marković napoveduje umik g. Vukičevića

Beograd, 6. oktobra. Današnja »Politika« objavlja izjavo d. Laze Markovića, znanega intimusa g. Vukičevića. Dr. Marković naglašajo, da bo ostal g. Vukičević le kratko časa predsednik radikalnega kluba in da se bo po vsej verjetnosti že koncem tega meseca umaknil. Dotlej, pravi dr. Marković, bodo razmere v radikalnem klubu že urejene in bo tudi Narodna skupščina že prišla z rednim poslovanjem. Računati je treba s tem, da bodo poslanci vlagali razne interpelacije, na katere morajo odgovorjati člani vlade. Da bi pri tem prišlo do kolizije med predsednikom vlade in predsednikom kluba, bo g. Vukičević podal ostavko na položaj predsednika radikalnega kluba. Na tozadevno vprašanje poročevalca je dr. Marković potrdil, da je eden najresnejših kandidatov za predsednika radikalnega kluba bivši zunanji minister dr. Ninčić, ki je obenem tudi kolikor toliko nevtralen in pomirljiv osebnost. V zvezi s tem se sprejela tudi današnji sestanek med gg. Aco Stanojevićem in dr. Ninčićem, ki sta imela dolgotrajno konferenco.

Demokrati in verifikacijski odbor

Beograd, 6. oktobra. p. Nocoj se je vršila kratka seja demokratskega kluba, na kateri se je vršila razprava o volitvi predsednika verifikacijskega odbora. Po debati, v katero so posegli gg. Davidović, dr. Marinković in Pečić, je bil sprejet sklep, da glasujejo demokrati za radikalnega kandidata. Poslanec Pečić je plediral za to, da bi bodoči člani Demokratskega bloka postavili skupno kandidaturu in je bil proti vsaki koncesiji radikalom. Klub pa je po pojasnili gg. Davidovića in dr. Marinkovića, ki sta naglasila, da situacija še ni tako dozorela, da bi se sedaj s takim postopanjem izsilili umik gosp. Vukičevića, sprejel predlog, da glasujejo za radikalnega kandidata. Dr. Marinković je moral nato zapustiti sejo radi diplomatskih posvetov v zunanjem ministertvu, klub pa je razpravljalo še o raznih internih strankarskih zadevah. Po seji so poslanci naglašali, da prav tako kakor volitve začasnega predsednika Narodne skupščine tudi volitve predsednika verifikacijskega odbora ne smatrajo za politično važne, ker imajo demokratski člani verifikacijskega odbora popolnoma proste roke in lahko v vsakem hipu onemogočijo eventualne radikalne manevre.

Bivši grški kralj na Dunaju

Dunaj, 6. oktobra. d. Včeraj je dospel semkaj bivši grški kralj Jurij. Nastanil se je v hotelu Sacher.

Situacija dozoreva za odločitev

Nepotrebna blamaža skupščinskega predsednika. — Položaj je vedno bolj nevzdržen. — Ponovne brezuspešne intrige proti snovanju demokratske fronte. — Odločitev lahko pade vsak hip

Beograd, 6. oktobra. p. Današnja seja Narodne skupščine je bila pozorišče zelo burnih dogodkov in dokazuje, da hočejo radikali nadaljevati s svojo dosedanjno prakso nezakonitosti. Začasni predsednik Narodne skupščine dr. Ninko Perić je hotel proti jasnim in nedvoumnim določbam čl. 12. skupščinskega poslovnika, ki izrecno odreja predsedniku pravico glasovanja, vršiti glasovalno pravico, kar je naravno izkazalo velik potres in hrup. Končno pa je g. Perić vendarle doživel občuten poraz, ker ni mogel izvesti svoje namere. To dokazuje, da ga večina, ki ga je včeraj z 206 glasovi izvolila za predsednika, ni hotela podpirati, niti braniti njegovo predsedniško avtoriteto. Moral je tako doživeti blamažo, kakršne do sedaj ni doživel še noben drugi skupščinski predsednik.

Dogodki današnjega dne pa so na drugi strani znova potrdili, da je položaj zelo kritičen. Tako se izve, da je g. Vukičević odločno zahteval od demokratskih ministrov, da s svoje strani razčistijo položaj, naglašajoč, da je neobhodno potrebno, da se demokratski klub jasno izreče za ali proti današnji vladi. Za jutri popoldne je napovedana važna seja demokratskega kluba, kateri pripisujejo izredno veliko važnost.

Intrige, s katerimi hočejo zainteresirani krogi pokvariti ali vsaj ovirati akcijo za ustanovitev demokratskega blo-

ka, so se tudi danes z vso intenzivnostjo nadaljevale. Dočim so včeraj operirali s »prečansko fronto«, so se danes trudili, da bi izrabili nastop demokratske stranke v Narodni skupščini in verifikacijskem odboru kot znak, da so se prijateljski odnosji med DS in SDS ohladili, da so pogajanja za ujedinenje obeh strank prekinjena in da vlada v vrstah SDS veliko ogorčenje zaradi postopanja demokratov. Temu nasproti je treba ugotoviti, da pogajanja za združitev DS in SDS slej ko prej ugodno potekajo in da so ostale vse te intrige brez vsakega učinka.

Danes popoldne se je vršila druga konferenca oficijelnih delegatov obeh strank, ki je trajala zaradi večerne seje verifikacijskega odbora samo eno uro, ki pa je po izjavah udeležencev rodila zaželjene uspehe in znova pokazala, da vlada na obeh straneh popolno soglasje in da nobena intriga ne more več onemogočiti akcije, ki bo ustvarila povsem nov položaj. V zvezi s tem je bil tudi današnji ponovni sestanek med gg. Pribičevićem in Radićem, zvečer pa je imel klub SDS svojo sejo, na kateri so delegati poročali o poteku današnje konference. Dogodki današnjega dne govore v prilog te akcije in danes je izven vsakega dvoma, da je že v prihodnjih dneh računati z važnimi spremembami.

Pred razčiščenjem med radikali in demokrati

Gosp. Vukičević zahteva, da demokrati jasno pokažejo svojo barvo. — Demokrati s svoje strani zahtevajo revizijo današnjega razmerja. — Danes se sestane Demokratska zajednica k važni seji

Beograd, 6. oktobra. Kakor izve vaš dopisnik iz neposredne okolice g. Vukičevića, je nink. predsednik na vseh včerajšnjih in današnjih konferencah z demokratskimi ministri ponovno zahteval, naj demokratski klub nedvoumno izjavi in javno dokumentira, ali odobrava politiko današnje vlade ali ne. Zahteval je, da se definitivno razčisti odnosi med obojema koalicijama strankama. Demokratski ministri so istočasno predložili ministrskemu predsedniku zahtevo po reviziji teh odnosov na podlagi izida zadnjih volitev; popraviti se mora sedanje razmerje, ki dela vtis, da igra Demokratska zajednica v vladi povsem podrejeno vlogo.

Za jutri popoldne ob pol 10. je sklicana seja demokratskega kluba. Splošno se naglašajo, da bo na tej seji, ki je odločilne važnosti za nadaljni obstoj sedanje koal-

cije, padla odločitev, ali bo demokratska zajednica še nadalje sodelovala v vladi pod vodstvom g. Vukičevića.

Veliko pozornost je vzbudila nocojšnja konferenca v kabinetu ministrskega predsednika, ki je trajala do 10. zvečer in katere so se udeležili vsi demokratski ministri. Po tej konferenci demokratski ministri novinarjem niso prikrivali, da se bliža odločitev in so očitno priznavali, da že jutrišnj dan lahko prinese krizo vlade.

Zdi se, da vukičevićevci še vedno grade vse svoje upe na razcep demokratske stranke. Iz njenih vrst se je tudi nocoj zatrljevalo, da ima dr. Marinković v demokratskem klubu večino in da ga podpira tudi skupina dr. Spahe, ki se protivi sodelovanju med Demokratsko zajednico in radićevci. Vsa politična javnost zato z največjo napetostjo pričakuje dogodkov jutrišnjega dne.

Burna seja verifikacijskega odbora

Prva seja novoizvoljenega odbora. — Volitev predsednika in tajnika. — Novi spopadi med radikali in radićevci. — Stepan Radić je začel obračunavati. — Kdaj vstajajo kmetje in kdaj poslanci

Beograd, 6. oktobra. p. Nocoj ob 6. se je sestel v prostorih Narodne skupščine verifikacijski odbor, da se konstituirajo. Kakor seja Narodne skupščine, je bila tudi prva seja verifikacijskega odbora zelo voharna. Napetost, ki napolnjuje vse politično ozračje, se v poostreni obliki izražala tudi v verifikacijskem odboru.

Sejo je otvoril zasedni predsednik Narodne skupščine dr. Ninko Perić, Demokratski poslanec Pečić je takoj ostro protestiral proti tej kršitvi običaja in postelj, čiš, da mora sejo otvoriti najstarejši član odbora. Tudi Stepan Radić je ostro napadel dr. Perića, ki da ne pozna niti poslovnika, niti nima moralne kvalifikacije za kako funkcijo. Predsedstvo je nato res prevzel radikalni poslanec Joca Lalošević, ki je predlagal, da izvoli odbor za predsednika dr. Subotića. Stepan Radić je zaklical »Polica! podpira policaja«. Tudi ostali opozicijski člani odbora so začeli ostro protestirati. Zemljoradnik Kokanović je zaklical: »Dr. Subotić vendar ne more biti predsednik verifikacijskega odbora, ker je sam pod obtožbo. On še ni poslanec, ker si je svoj mandat prilastil z nasiljem.«

V splošnem hrupu in neredu se je nato izvršilo glasovanje. Za dr. Subotića je bilo oddanih 13 glasov. Ko je predsedujoči razglasil rezultat, je postal nered še večji in nastalo je splošno prerekanje. Posebno glasen je bil Stepan Radić, ki ga je skušal demokratski poslanec Timotijević zaman miriti. Ogorčen je Radić zaklical, obrnjen proti radikalom: »Vas bomo že še naučili reda. Falfificirali ste voljo naroda in hočete falfificirati tudi voljo izvoljenih poslancev.«

Služni prizori so se odigrali tudi pri nato sledeči volitvi tajnika. Dr. Subotić je predlagal za tajnika dr. Behmena. V tem

trenotku je skočil pred predsednika Stepan Radić in mu zabrusil v obraz: »Vi niste vredni, da sedite tukaj. Za nas je naravnost žaljivo, da ste v naši sredi.« Radikalni so zavračali Radića, čiš, da se sam ne ponaša dostojno. Radić pa jim je klical: »Tu ne gre za dostojnost, marveč za poštenost.«

Pri glasovanju je bil dr. Behmen izvoljen zopet s 13 glasovi. Predsednik je nato zaključil sejo in odredil prihodnjo za jutri popoldne ob 9. Stepan Radić je proti temu znova protestiral, čiš, da kmet zahteva s demlom že ob 6. zjutraj in da se zato tudi gospodje poslanci lahko dvignejo vsaj ob 8. iz mehke postelje...

Radićevci zahtevajo odpravo bere v Sloveniji

Beograd, 6. oktobra. p. Radićevski klub je danes izročil finančnemu ministru obširno predstavo, v kateri zahteva ukinitve raznih davščin. Med drugim tudi zahteva odpravo tako zvane bere, ki je v veljavi še v Sloveniji in ki jo smatra ljudstvo splošno kot mločar. Radićevci predvsem zahtevajo, da se odpravi eksekutivno iztirjevanje te bere, ki se je začelo prakticirati zlasti v zadnjem času.

Osiček proti samovolji občinskega gerenta

Osiček, 6. oktobra. n. Danes je odšla v Beograd deputacija vseh strank razen radikalne. Deputacija je posetila finančnega ministra in protestirala proti naj-tuji 20milijon skega posojila, ki ga je sklenil vladni komisar v imenu mestne obine. Finančni minister je pristal na zahteve deputacije in storniral odobritev tega posojila, dokler se ne sestane redno izvoljeni občinski svet.

Silen vihar v Narodni skupščini

Škandali pri volitvah v verifikacijski odbor

Borba za volilno žaro. — Opozicija prepreči nepravilno glasovanje predsednika dr. Perića. — Argumenti pesti in komolcevi. — Raztrgane glasovnice. — Člani verifikacijskega odbora

Beograd, 6. oktobra. r. Današnja, druga seja Narodne skupščine se je začela ob 10. popoldne, kakor je bila napovedana. Zanimanje za sejo je bilo tudi danes precej veliko, poslanci zbrani polnoštevilno, galerije napolnjene; v diplomatski loži je bilo več uradnikov raznih poslaništev in nekaj dam. Poslanci so pred otvoritvijo seje živalno debatirali in polemizirali. Ker je bila na dnevnem redu samo izvolitev verifikacijskega odbora in je bil izid znan že v naprej, je bilo splošno mnenje, da bo seja potekla brez incidentov. Kljub temu pa je bila tako voharna, kakor še malokatera, in prišlo je na njej do obžalovanja vrednih dogodkov, ki niso na čast našemu parlamentu.

Takoj v začetku je prišlo do prvega ostrega spopada

med radićevci in zemljoradniki na eni, radikali in klerikali na drugi strani. Zemljoradnik Dimitrije Vujić je zahteval besedo in konstatiral, da se je na včerajšnji seji Narodne skupščine zgodila velika napaka, ker je na zahtevo vlade seji predsedoval radikal Joca Selić, čiš, da je najstarejši poslanec. To pa ni res, ker je Josip Pasarić skoraj za celo leto starejši od Selića. Vlada je tako že na svoji prvi seji pokazala, kako malo ji je mar skupščinski poslovnik.

Radikal Stevo Kobasica odgovarja Vujiću in brani vlado, čiš, da je Selić splošno veljal za najstarejšega poslanca, nihče pa da ne more zahtevati, naj nosijo poslanci s seboj rojstne liste. Njegov govor spremljajo radićevci in zemljoradniki s ponovnimi medklci in smehom.

Daš ni bil stavljen nikak konkreten predlog, odredi predsednik dr. Perić glasovanje, kar povzroči nov nemir v zbornici. Predsednik proglasi med burnimi govori radićevcev, da Narodna skupščina zavrže ugovor posl. Vujića.

Nato se prečita akt Državnega volilnega odbora o volitvah narodnih poslancev dne 11. septembra, nakar odredi predsednik volitve v verifikacijski odbor. Vloženih je

šest kandidatnih list,

in sicer: radikalna (nosilec Nikola Subotić), demokratska (Dragotin Pečić), radićevska (Stepan Radić), klerikalno-nemška (dr. Hohnjec), samostojno-demokratska (Juraj Demetrović) in zemljoradniška (Čeda Kokanović). Za skrutlnatorje imenuje predsednik radikala Dragišo Cvetkovića, radićevca dr. Ivana Pernarja in člana Demokratske zajednice Hasejina Alića.

Čim so poslanci začeli oddajati svoje glasovnice v volilno žaro, je prišlo do novega konflikta.

Zvedelo se je namreč, da hoče glasovati tudi predsednik dr. Perić, čeprav po poslovniku predsednik nima glasovalne pravice. Ker pa je dr. Perić izvoljen trikrat, bi izgubili radikali s tem tri poslance. Zato so vztrajali na tem, da glasuje tudi dr. Perić. Ker pa ta kot predsednik v smislu poslovnika ni smel zapustiti svojega mesta, da bi vrgel glasovnico v žaro, jih je oddal drugim radikalom, kar pa je po poslovniku tudi nedopustno.

V dvorani je vladal zaradi tega konflikta

silnen vihar,

da ni bilo slišati niti besede. Kakor včeraj, so bili tudi danes demokrati le nekaki nevtralni opazovalci, kakor da se jih stvar nič ne tiče. Ko so apelirali na nje z ene strani radikali, z druge radićevci, naj povedo svoje stališče, so odgovarjali le s šalami.

V tem so nekateri radikalni poslanci res poskušali, da bi spravili v volilno žaro Perićeve glasovnice, dr. Pernar pa je žaro pokril z dlano, kar je povzročilo še večji vihar med radikali. Nekateri poslanci so hoteli govoriti, a slišala se ni niti beseda. Radikalni poslanci so v tem vrnili dr. Periću njegove glasovnice, ki jih niso mogli oddati. Ta jim je razložil svoje naziranje, da ima po poslovniku tudi on pravico voliti in jim je hotel vrniti glasovnice, da jih vendarle oddajo. Ko je to opazil dr. Pernar, ki je stal v bližini, je z urno krenjlo

iztrgal dr. Periću glasovnice iz rok, jih raztrgal na kosce in vrgel v dvorano. Njegovo dejanje je izzvalo pravo eksplozijo strasti. Najbližji radikali so navali na dr. Pernarja ter ga pograbil za vrat in obleko, da bi ga pretepli. Radićevci so prihiteli dr. Pernarju na pomoč. V sredi dvorane pred ministrskimi klopmi je prišlo do splošnega prerivanja, do pravcate bitke. Tudi dr. Perić je zapustil svoje predsedniško mesto in skočil med poslance, da bi jih razdvo-

jil. Ta trenutek je porabil posl. Čeda Kokanović, ki je hitro okupiral predsedništvo in začel zbijati šale. Poslanci so se začeli smejeti in situacija je bila rešena. Ko je nato še dr. Perić izjavil, da se odreka glasovanju, se je burja naposled podela, da se je mogla seja nadaljevati. Preprič o predsednikovi glasovalni pravici je trajal nad dve uri.

Skrutinji je bil nato hitro končan in ko je nastopil popoln mir, je predsednik razglasil

izid glasovanja.

Oddanih je bilo 309 glasovnic; tri med njimi so bile prazne, od ostalih so dobili radikali 101 glas, Demokratska zajednica 76, radićevci 64, klerikali in Nemci 28, sam. demokrati 25 in zemljoradniki 12 glasov. V volilni žari so našli tudi dva gumba in železniško karton bivega ministrskega predsednika Nikole Uzunovića. Kdo si je dovolil te šale, niso mogli ugotoviti.

Nekateri radikali so med skrutinijem nagovarjali svoje ministre, naj vlada razveljavi volitve, čiš, da so se vršile v takem neredu, da ni mogoče garantirati za njihovo pravilnost. Gosp. Vukičević je res sklical sejo ministrskega sveta, na kateri pa so se demokratski ministri odločno uprli razveljavitvi volitev. Ker so med tem tudi radikali izračunali, da bi jim ponovne volitve nič ne pomagale, so tudi sami opustili svojo namero.

Verifikacijski odbor

bo potemtakem sestavljen takole:

7 radikalov: dr. Nikola Subotić, Vasa Jovanović, Minajlo Ranković, Joca Lalošević, Bogdan Milošević, Vasa Trbić in Čeda Radonjić;

5 demokratov in muslimanov: Dragutin Perić, Kosta Timotijević, dr. Behmen, Pera Marković in Božidar Vajić;

4 radićevci: Stepan Radić, Juraj Krnjević, Juraj Šutej in Stepan Čajkovac;

2 sam. demokrata: dr. Juraj Demetrović in dr. Srđan Budisavljević;

2 klerikalca: dr. Hohnjec in dr. Ho-

džar.

1 zemljoradnik: Čeda Kokanović.

Po objavljenem rezultatu volitev sta bila poslanca dr. Pernar in Čeda Kokanović izključena vsak od ene seje.

Seja je bila od 13.30 zaključena; pri-

hodnja bo sklicana pismenim putem, čim bo verifikacijski odbor končal svoje de-

Trgovinska pogodba z Nemčijo podpisana

Berlin, 6. oktobra. s. Popoldne je bila podpisana nemško-jugoslovenska trgovinska pogodba. Ta stalna pogodba nadomešča dosedanje začasno pogodbo, ki je bila sklenjena tudi na bazi največjih pogodnosti. Nov v tej pogodbi je spozrazum glede največjih pogodnosti za medsebojno pravico nastanitve, česar v začasni pogodbi ni bilo. Razen tega vsebuje pogodba kratak tarifni dodatek, v katerem so določene medsebojne ugodnosti za gotove predmete, ki se izvažajo. Dočim je Nemčija dovolila te ugodnosti za poljedelske pridelke, med drugimi za koruzo in slive, je Jugoslavija dovolila slično za industrijske produkte in ugodno carinsko postavko za pivo.

Karlovška oblastna skupščina

Karlovac, 6. oktobra. p. Primorsko - krajiška skupščina je sklicana za dne 10. oktobra. Radi nesoglasij, ki so vladale med posameznimi strankami, se ta oblastna skupščina še sploh ni bavila z važnejšimi problemi in je to prav za prav le prvo delovno zasedanje. Na dnevnem redu je skupščinski poslovnik, proračun in več drugih aktualnih vprašanj.

Grozna rodbinska tragedija

Osiijek, 6. oktobra. n. Včeraj se je odigrala v osiikiškem selu Vidovica pretresljiva rodbinska tragedija. Seljak Mirko Tur je pri kuhanju žganja izgubil desno oko. Po nesreči mu je padel v oko žareč ogorek, tako da je popolnoma oslepel. Levo oko je namreč izgubil že v vojni. Njegova žena si je nesrečo vzela tako k srcu, da je odšla na bližnji most in pometala v naraslo Dravo vse svoje štiri otroke in nato še sama skočila v vodo. Vsi so utonili. Ko je mož zvedel za ta korak svoje žene, si je s kroglo v glavo končal življenje.

Vihar porušil hišo in pokopal stanovalce

Mostar, 6. oktobra. p. V osiikiškem selu Batjevići je vihar snoči porušil kočjo seljaka Gjuradića. Sele danes zjutraj so sosedje opazili nesrečo in pognili izpod razvalin Gjuradića in njegovo ženo, ki sta oba težko ranjena. Dva otroka sta bila že mrtva.

Pred sestankom francoske zbornice

Pariz, 6. oktobra. (pa.) Finančna komisija je pregledala proračun za l. 1928. Zbornica se sestane najbrže 18. oktobra.

Atentat v Stipu — delo bolgarskih komitašev

Naša vlada bo napravila v Sofiji energične korake proti teroristični akciji makedonstvujuščih, ki jih podpira fašistična Italija. — Seja ministrskega sveta. — Umrjeni general bo svečano pokopan v Beogradu na državne stroške. — Zapora ob bolgarski meji. — Atentatorji še niso izsledeni

Beograd, 6. oktobra. p. Atentat na brigadnega generala Miko Kovačevića v Stipu povzroča v javnosti in političnih krogih vedno večje ogorčenje, ker je preiskava dognala, da gre za novo izživanje neodgovornih elementov, ki hočejo s terorističnimi akcijami preprečiti sporazum med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Notranje ministrstvo je objavilo zvečer nastopni komunikacije: »Zločinci, ki so sinoči ob 18.30 v Stipu umorili generala Kovačevića, še niso izsledeni. Na vse strani so bile odrejene močne orožniške patrulje, da jih zasledujejo. Prizadevanje orožništva podpira s hvalavredno vneto tudi prebivalstvo Stipa in okolice, ki se aktivno udeležuje zasledovanja. Vsa meja proti Bolgariji je dobro zasedena, tako da je onemogočen vsak prehod. Poleg velikega števila graničarjev so bili odposlani na mejo tudi močni oddelki orožništva, tako da je meja naravnost hermetično zaprta. Upa ti je, da bodo napadalci v najkrajšem času v rokah pravice.«

Vladni krogi so prepričani, da gre tudi v tem slučaju za dobro proračunano provokacijo. Atentat je delo bolgarskih komitašev, ki jih podpirajo italijanski fašisti, da bi na ta način kompromitirali našo državo in jo tako prisilili, da pristane na vse njihove zahteve. Po mnenju vodilnih krogov je glavna ost vse te akcije naperjena proti zblizanju med balkanskimi državami, predvsem seveda med Jugoslavijo in Bolgarijo. Ne le vsa javnost, marveč tudi informirani in merodajni krogi vidijo v tem prste Italije. V vladnih krogih povdajajo, da bo vlada storila vse, da te račune prekrži. Naglašajo se, da mora bolgarska vlada dati za ta napad popolno zadoščenje in plačati primerno odškodnino rodbini umorjenega generala.

V opozicijskih krogih vlada veliko ogorčenje na nesposobnost policijskega aparata, ki je sicer izborni funkcijonar za časa volilne borbe, ki pa ni sposoben, da bi preprečil akcije bolgarskih komitašev. Glavni odpor se pojavlja proti levi oddelku za varnost države Ziki Laziću, ki zavzema to mesto že štiri leta in se je izkazal za popolnoma nesposobnega. Demokratijski poslanci zahtevajo, da pride na to mesto sposobnejši uradnik. V zvezi s tem se kritizira tudi dosedanja kvarna praksa, da se pošiljajo v južne kraje baš najnesposobnejši ljudje. Zlasti v vrstah SDS se povdajajo, da je v tem pogledu potrebna temeljita remediura. Napovedanih je tozadevno še več interpelacij, naslovljenih na notranjega, zunanjega in vojnega ministra. Pričuje se, da bo pri tej priliki prišlo do zanimivih in značilnih odkritij o razmerah, ki vladajo v Južni Srbiji.

Takoj po seji Narodne skupščine se je sestel ministrski svet, ki je razpravljal izključno le o žalostnem dogodku v

Stipu. Vojni minister je podal obširno poročilo o uspehu dosedanje preiskave, ugotavljajoč, da ni nobenega dvoma, da je tudi ta atentat delo bolgarskih rovarjev. Ministrski svet je razpisal na izsleditev napadalcev nagrado v znesku 100 tisoč dinarjev in sklenil, da se nesrečna žrtev pokopje na svečan način v Beogradu in sicer na državne stroške.

Po seji je izjavil zunanji minister, da je s svoje strani ukrenil vse potrebno v varstvo ugleda naše države.

Tekom popoldneva je posetil zunanjega ministra bolgarski poslanik g. Vakarjevski in ostal podludro uro v razgovoru z Marinkovićem. Kakor se zatrjuje, je dr. Marinković obvestil bolgarskega poslanika o sklepih vlade in tudi s svoje strani ponovil zahtevo, naj bolgarska vlada končno napravi konec temu neprestanemu izživanju.

Pozneje sta posetila zunanjega ministra tudi francoski in angleški poslanik ter se informirala o uspehih dosedanje preiskave.

Razne nacionalne in druge organizacije so nameravale prirediti v Beogradu in v provinci protestne shode in demonstracije. Iz razloga, da prepreči neljubne incidente, ki bi lahko škodovala poteku preiskave in dogodkom, ki jih je pričakovati, je vlada vse demonstracije in manifestacije prepovedala.

Beograd, 6. oktobra p. Iz vladnih krogov izve vaš dopisnik, da je ministrski svet razpravljao o korakih, ki jih namerava podvzeti vlada v Sofiji v zvezi z atentatom na generala Kovačevića. Vlada je predvsem odredila zaporo na bolgarski meji, obenem pa je izdelala instrukcije za sokijske poslanike, ki bo bržkone tekom jutrišnjega dne sporočili zahteve naše vlade bolgarskemu znanemu ministru. Podrobnosti sicer niso znane, zatrjuje pa se, da se je vlada odločila za zelo energične korake.

Beograd, 6. oktobra p. Klub SDS je poslal rodbini umorjenega brigadnega generala Kovačevića sožalno brzojavko.

Skopje, 6. oktobra p. Danes popoldne je orožništvo aretiralo nekega tuca, ki se je vedel zelo sumljivo. Domnevalo se je, da je v zvezi z napadom na generala Kovačevića. Na lcu mesta uvedena stroga preiskava pa je dognala, da je aretiranec povsem nedolžen in je bil zvečer zopet izpuščen.

Umrjeni general Miko Kovačević je bil navdušen jugoslovanski Sokol. Pred vojno je bil vzoren starosta sokolskega društva v Kragujevcu ter je l. 1912 vodil skupno z generalom Živanovićem in našim rojakom polkovnikom Jankom Vukasovićem številno sokolsko ekspedicijo na vsesokolski zlet v Prago. Po vojni je bil med prvimi, ki je dvignil glas za likvidacijo predvojnih plemenskih sokolskih zvez.

Madžarske intrige

Nenavadno podjetnost razvija zadnji čas Madžarska. Odkar je sklenila fašistična Italija z njo prijateljsko pogodbo, snuje načrt za načrtom, kako bi se rehabilitirala.

Pravilno je dr. Beneš svojčas označil pomen italijansko-jugoslovanske pogodbe: ni opasno po svoji stvarni vsebini, marveč po iluzijah, ki jih vsebuje v Madžarih. V Budimpešti se smatlah po Bethlenovem rimskem posetu, da je za nje in njihovo mednarodno pozicijo s tem nastopila nova doba, ko se bo mogoče v stremljenju po restituciji predvojnih meja opreti na faktorje, ki so dosedaj stali nevtralnno ob strani in prepuščali Madžarsko pritisku njenih sosedov. V Budimpešti so mislili pri tem seveda v prvi vrsti na italijansko pomoč, popolnoma določeno pa je že takrat prosegal načrt, da bo mogoče preko Italije dobiti tudi pomoč njene več ali manj tihe pomočnice — Anglije. Pod temi perspektivami je postala Madžarska silno samozavestna, ako je še mogoče rabiti ta vsekar premili izraz in od takrat datira velika in trajna diplomatska ofenziva, ki jo vrši po Evropi.

Iz kalkulacij z Anglijo izhaja organizacija Rothermereove akcije. Ta imenitni lord sicer na Angleškem ne predstavlja ono moč, ki mu jo hočejo pripisovati madžarski viri, ali kljub temu je njegova akcija več nego poskus posameznika, spravi v ospredje madžarske irendentistične težnje. Zakaj na Angleškem so se najkasneje odločili za razpad Avstro-Ogrske in tam bi se dalo pač najhitreje dobiti razpoloženje za korekturo mirovnihih pogodb in na njih slonečega stanja. Zato je umljivo, da so na Češkoslovaškem s takim povdankom odgovorili na Rothermereovo propaganjo. Sedaj konstatira Auguste Gauvain v »Journal des Débats«, da je baš lordova akcija strnila vse vrste v Češkoslovaški, bolj kakor bi mogla doseči le-ta smotnega truda, tako da nihče ne more dvomiti v enodušen odpor Slovaške proti možnosti, povrniti se zopet v narodno sužnost pod Madžarsko. Naj imajo kakršnekoli spore s Čehi o notranji uredbi države — Slovaki jih smatrajo za svojo interno zadevo, ki je Madžarska na nikak način ni upravičena eksploatirati.

To je facit Rothermereove akcije, ki stoji danes zaključeno pred evropsko javnostjo. Ali gospodje iz Budimpešte z njim niso še saturirani. Da si ustvarijo primerno resonanco v svetu, so prešli na Francijo in izvedli poskus, omajati javno mnenje tudi v tej državi in mu vsiliti naziranje, da je republika prav za prav pristala na madžarske revandikacije, ki lomijo zanje kope lord Rothermere. Spravili so v svet pripovest o Paléologueovi notji, s katero je baš francoska vlada v času boljševeke opasnosti, pred katero je že omahovala Poljska, obljubila obnovo meje na Karpatih, ako pošlje junaški narod Madžarov svoje nepremagljive divizije zoper rdečega sovražnika z vzhoda. Ta akcija pa je izšla iz vrste onih politikov, ki so bili svojčas na vladi, pa sedaj niso več, kar pa more pomeniti samo previdno razdelitev vlog. Vsekakor se sedanja budimpeštanska vlada ni upala angažirati oficijelno za zadevo in je v svojih dosedanjih enuncijacijah pokazala primerno rezervo ter odmerila primerno distanco od trditve glede Paléologueove note, tako da se ne razlikuje mnogo od pravega zanikanja. Da se francoski diplomatski krogi ne bodo spuščali v ponizovalno polemiko z budimpeštanskimi intriganti, je bilo pričakovati, kar se po dosedanjem stanju stvari očitno tudi v budoče ne bo moglo spremeniti. Ali v Budimpešti si mislijo: nekaj ostane ipak od afe in svet se znova potrdi v uverjenju, kako upravičene so madžarske težnje po obnovi meje na Karpatih. Prej ali slej se vendarle pokaže, da je bila tudi ta igra koristna in da je po svoje pripomogla k utrditvi in popularizaciji madžarskih restavracijskih načrtov.

Mi, neposredni sosed Madžarske, smo uverjeni, da se bodo slični poskusi nadaljevali tudi v budoče. Sprva je ta država poskušala s siko, tako rekoč z glavno skozi zid; ko je spoznala odločnost sosedov, organiziranih v Mali antanti, je prišla na bolj maskirane in rafinirane metode diplomatskega in propagandističnega intrigriranja. Dosegla bo s tem predvsem to, da bo Mala antanta še bolj čuječa, še trdnje sklenjena. Oni, ki podpihujejo na tihem Budimpešto, so imeli že enkrat prihko videti, da je potuha, ki jo dajejo Madžarski. Škodila niti samim in še trdnje zvezala Češkoslovaško, Rumunijo in Jugoslavijo. Uvideti bodo morali tudi sedaj, da tudi po novih metodah učinek ne bo drugačen kot doslej.

Ameriški legijonarji v Londonu

London, 6. oktobra. (lo.) Danes dopoldne se je vršil v hotelu Cecil na čast ameriških legijonarjev banket, kateremu je burno po zdravljen, predsedoval vlaški princ, ki je napil na zdravje angleškega kralja in predsednika Zedinjenih držav ter izjavil, da angleški legijonarji ne bodo nikdar pozabili vezi, ki so bile ustvarjene tekom težkih bojev med Ameriko in Anglijo. Dolžnost dveh velikih narodov, ki govorijo angleški jezik, je, da se združijo v velikem delu za ohranitev svetovnega mira. Vsi legijonarji, je zaključil princ, morajo ohraniti neskaljene vezi, da skupno popravijo to, kar je zagrešila svetovna vojna.

Poplave v Rumuniji

Bukarešta, 6. oktobra. (be.) Po vsej državi so velike poplave. Presečno hudo je prizadeta Dobruža. Dosedaj je utonilo 15 oseb. Škoda znaša 100 milijonov lejev.

Ozadje in smotri Chamberlainovega potovanja

Chamberlain gre vsako leto po septemberskem zasedanju Društva narodov križariti s svojo jahto po Sredozemskem morju. Čeprav se te njegove šetnje po južnih vodah Evrope imenujejo oddih, se ne more reči, da bi angleški zunanji minister politično popolnoma miroval. Nasprotno; lani in predanskim se je pri taki priliki sestel z Mussolinijem.

Čeprav so oficijelni komunikaciji zatrjevali, da gre samo za vlnudnost obisk, je budočnost kmalu pokazala, da sta ta kratka sestanka bila eminentne važnosti za britansko in laško zunanjo politiko. Zlasti Italija je imela od Chamberlainovih posetov nepobitne koristi. Predvsem so povzdignili moralni prestiž fašističnega režima, prinesli pa so ji tudi materialne rezultate, tako ugodne kot razmejitve v Džubalandu in končno javno posest oaze Džarabud, ki v veliki meri olajšuje italijanski položaj na vzhodnih mejah Cirenaike. V zameno si je Anglija zagotovila dvomljivo podporo rimske vlade proti Turčiji v času, ko je kazalo, da Turčija ne bo marala zlepa sprejeti rešitve mosulskega vprašanja. kakršno je predlagal Svet Društva narodov. Tudi je Chamberlain baje pridobil Mussolinija za svojo zamisel sredozemske politike. Tako vsaj zatrjujejo Chamberlainu prijazni angleški komentariji. Upravičeno pa se zdi, da se je zgodilo v mnogočem baš obratno, da je namreč Mussolini pregovoril Chamberlaina za nekatere svoje temne, evropskemu miru nevarne načrte. Spominimo se samo tiranskega pakta, ki ga je, kot znano, rotil lanski Chamberlainov sestanek z Mussolinijem.

Tudi letos se je govorilo o novem obisku laškemu diktatorju, kar pa se je pozneje preklicalo. Seveda ni prav nič izključeno, da Chamberlain vendarle pri koncu svojega križarenja zopet pristane kje ob italijanski obali, da napravi »vlnudnost« obisk Mussoliniju. Zaenkrat se je Chamberlain zapeljal v španske vode in povabil na svojo jahto Dolphina na kosilo španskega diktatorja Primo de Riveru. Ta obisk je jako vzradostil javno mnenje v Španiji, ki v splošnem ni posebno naklonjeno Angliji, ker občuti britsko zasedbo Gibraltarja še vedno kot trn v telesu španske nacije. Toda letos si je Španija ali prav za prav generalna diktatura obetala od Chamberlainovega obiska primernih koristi. Z njim bi se predvsem prekinila politična osamljenost, v katero je padla Španija po svojem lanskem hrupnem izstopu iz Društva narodov, ker ni dobila stalnega sedeža v Društenem Svetu. Kakor je s svojim predlanskim posvetom Mussolinija dal nekaj moralni blagoslov fašistovskemu režimu, tako naj bi njegov sestanek s Primom de Rivero povzdignil prestiž generalne diktature v Španiji na predvečer sestanka famozne od vlade imenovane »Narodne skupščine«. Končno je diktator upal pregovoriti Chamberlaina k popuščanju v tangerskem vprašanju.

Prva dva cilja moralne vsebine je Primo de Rivera menda dosegel, čeprav kaže novo razkrita zarota, da se njegov absolutistični režim še ni popolnoma zadiral v vseh slojih španskega ljudstva. Ni pa verjetno, da bi bil glede tangerske zadeve kaj dosti srečnejši kot sam kralj Alfonz, ki je zaman prošil za osebno posredovanje angleškega kralja. Anglija ne more pristati na to, da bi katerakoli sila sama zasedla Tanger in s tem ogražala njeno pot v Indijo skozi gibraltarsko ožino. Angliji bolj prija sedanj mednarodno upravljanje kot pa čisto španski Tanger, kakršnega bi želel madridski diktator.

Ob priliki Chamberlainovega razgovora s Primom de Rivero se mnogo razpravljalo tudi o nekem angleško-laško-španskem bloku na Sredozemskem morju, ki naj bi se mu pridružila tudi Grčija. Ta blok bi bil seveda v prvi vrsti naperjen proti Franciji, posredno pa bi njegova ost veljala tudi Jugoslaviji in Turčiji. Gotovo bi ta fantastična koalicija bila silno po godu rimskemu imperializmu, vendar ni verjetno, da bi se previdna in realistična angleška diplomacija spuščala predaleč v načrte, ki so očitno nevarni evropskemu miru. Chamberlain si z ožjo pritegnitvijo Italije in Španije pač zagotavlja za vse slučaje protituje proti eventualnemu francosko - nemškemu kontinentalnemu bloku, ki pa je za enkrat še jako oddaljena godba budočnosti. Nikakor pa ne bo z famoznim sredozemskim blokom šel tako daleč, kot to želi Italija, da bi kompromitiral francosko-angleško antanto, ki je danes pač še edina resna garancija za red in mir v Evropi.

Ultimatum čsl. železničarjev

Praga, 6. oktobra. s. Spor med železničarji in vlado, ki se vleče že nekaj mesecev zaradi ureditve novega službenega reda, je dosegel sedaj kritično fazo. Danes so zastopniki železničarskih organizacij stali vladni ultimatum, v katerem napovedujejo, da bodo začeli s pasivno rezistenco, ako do 12. oktobra ne dobe zadovoljivega odgovora na svoje zahteve.

Kombinacija o zaroki kralja Borisa

Rim, 6. oktobra. s. Kakor se izve iz zanesljivega vira, so se vršili v rešnici razgovori o zaroki princesinje Giovanne, 20letne hčere italijanskega kralja, z bolgarskim kraljem Borisom. Glavno oviro tvoril »kolnost, da je princesinja Giovanna katoličanka, dočim je kralj Boris grško-pravoslavne vere. Zadeva pa je bila preurejena v avdijenci, ki jo je papež včeraj dovolil bolgarskemu kralju. Rešitev bo najbrže slika kakor svojedavno pri zaroki princesinje Maľalde s hesenškim princem.

Politične beležke

Pribičević in Radić

Zadnja številka radićevskega glasila »Narodni val« pojasnjuje, zakaj sta se našla Svetozar Pribičević in Stepan Radić pri snovanju velikega demokratskega bloka. Radićevo glasilu piše med drugim: »Do sedaj je devet let od začetka naše države bila redovito politična formula: Ali s Pribičevićem proti Radiću ali z Radićem proti Pribičeviću. To je značilo ali s Pribičevićem proti Hrvatski ali s Hrvati proti Srbom v Hrvatski. Hvala Bogu, tega ni več. Beograjska čaršija ne bo več izsiljevala Hrvate s Pribičevićem, a tudi ne bo na račun Srbov v Hrvatski izkoriščala položaj Hrvatov. Danes je cela Hrvatska, torej ogromna večina vseh Hrvatov in Srbov v Hrvatski v enem taboru. Važni politični razlogi so dovedli do tega, da sta se našla skupaj Pribičević in Radić, da rešita te kraje od radikalne samovolje.«

»Po prvi seji«

»Slovenec« pribličuje pod tem naslovom fulminanten uvodnik, v katerem dokazuje, kako trdno stoji vlada in da je ni sile, ki bi zrušila kleroradikalni režim. Na to premiso postavlja »Slovenec« tudi babilonski stolp svojih izmišljotin proti SDS in njenim novinarjem. »Slovenec« lahko tako piše, ker njegov naročniki drugih novlin ne čitajo in nimajo niti volje, niti prilike, da bi kaj drugega čitali. Kdor pa vzame v roke beograjske liste, se lahko na lastne oči prepriča, kako drzno »Slovenec« svoje ljudi mistificira. Tako n. pr. piše včerajšnja »Pravda«, glasilo g. Marinkovića, pod velikim naslovom »Križa koalicije«, da je neki radikalni član vlade izjavil, da se naša vlada v križi radi dogodkov v Demokratijski zajednici in radi snovanja demokratskega bloka. Vukčevićevi prijatelji — piše »Pravda« celo zatrjujejo, da stojimo pred — novimi volitvami. Vsa javnost v naši državi piše in govori o preokretu v notranji politiki, samo »Slovenec« tolaži svoje vernike, da je vlada bolj trdna in bolj konsolidirana kot je bila sploh kdaj kaka vlada v Jugoslaviji. »Habeant sua fata libellus!« Ali pa slovenski: »Vsako tele ima svoje veselje!«

SLS v službi velesrbske policajradikalije

Včeraj smo prejeli iz Beograda vest, da se je od klerikalne stranke začelo intrigrirati proti demokratskemu bloku tudi s tem, da bi bilo v tem bloku preveč »prečnanov«. Tako so se klerikalni zavemniki od njih samih nedavno še tako klevetanih »velesrbskih« radikalov pokazali v bengalični luči. Mesto, da bi v zgodovinskem trenutku, ko gre za ustvaritev parlamentarne unije demokratije, ki naj bi prinesla vsem delom države enakopravnost in večje blagostanje, SLS stala na strani svojih slovenskih volivcev, ki že 9 let vzdihujejo nad pristranostjo, krivicami in neredom v državi, se kakor klop drži policajradikalov, ki jih vsa država in tudi poštini in pravi radikalni smatrajo za izvor vse nesreče v državi. Tako je zopet enkrat veliki čas pri SLS našel male ljudi, ki so za par drobtin in za en polomljen ministriški stolček za barantali slovenske interese. Ker pa je resnica, da je poturica vedno hušji od Turka, zato ni čudno, če slovenski janičari v Beogradu sedaj že intrigrirajo s »prečnanom«. Zares: Slava SLS!

Ali dr. Korošec res nič ne drži na svoje ime?

Včerajšnji »Slovenec« udrinja v uvodniku po Pribičeviću in Radiću ter pravi, da se bo »vsak politik, ki kolikalk drži na svoje dobro ime, skrbno varoval kompromitirati se« z zvezo z njima. V isti številki pa »Slovenec« pribličuje sicer na precej skrit način izjavo dr. Korošca, ki vabi g. Radića v vladno koalicijo. Beograjski listi pribličujejo to dr. Koroščevo izjavo pod naslovom: »Dr. Korošec pruža ruku g. Radiću za ulazak u vladu«. Radić bi vedel, če velja tudi za dr. Korošča včerajšnji uvodnik »Slovenca«, ki pravi, da se bo vsak politik, ki kolikalk drži na svoje dobro ime, skrbno varoval kompromitirati se z Radićem... Pravijo da v stiski hudič še muhe lovi in čudno ni, če režimski priganjači iz strahu pred demokratskim blokom love na eni strani Pribičevića, na drugi pa Radića.

Odgovor na pretnje z novimi volitvami

Policajradikalni menijo, da je država nihova in da imajo zato samo oni pravico do vlade. Sedaj, ko se vstvarja velika parlamentarna unija demokratije, ki naj z veliko večino poslancev prevzame državno krmilo v svoje roke, so začeli zato žugati z novimi volitvami. Narodne skupščine ter z novimi volitvami. Kakor poročajo beograjski listi, so snovateli demokratskega bloka na te predrzne in absolutistične pretnje odgovorili s tem, da izjavljajo, da bi v slučaju novih volitev celokupna opozicija po vsej državi postavila skupne kandidatske liste. V tem slučaju bi vlada doživela popoln polom, ali pa bi morala s grobim nasiljem uničiti vse pravne, parlamentarne in ustavne ustanove v državi, da bi dobila večino. Grožnji policajradikalov z novimi volitvami se nihče ne boji in to tem manj ker nihče ne bi mogel prevzeti odgovornosti za strašne posledice, ki bi lahko nastale v slučaju takega nasilja.

Angleški konservativci in ženska volilna pravica

Cardiff, 6. oktobra. (lo.) Konferenca konservativne stranke je z veliko večino odobrila predlog, da se prizna ženskam volilna pravica že z 21 leti. Istotako je bila odobrena skoraj soglasno resolucija, v kateri se čestita vladi k njenemu delu za reformo lordske zbornice.

Poostreitev notranjepolitičnega položaja v Avstriji

zaradi odklonjene amnestije za obsojence iz julijskih dogodkov. Možnost razpusta parlamenta

Dunaj, 6. oktobra. d. Včerajšnja odklonitev socialno demokratskega predloga glede amnestije za vse obsojence iz znanih julijskih dogodkov v justičnem odboru je po mnenju opozicije parlamentarni položaj zelo poosttrila.

Socialni demokrati naglašajo, da je vladna večina s tem še bolj poglabila prepad med njimi. Ni dvoma, da bo ta nova poostritev našla odmev tudi v celokupnem notranjepolitičnem položaju. Vlada je pripravila obsežen delovni program, ki ga pa bo mogoče izvesti le ob dobri volji na obeh straneh.

Calles obvladuje položaj

Po zadnjih vesteh se zdi, da vojaška revolta v Mehiki pojenja. — Mobilizacija celokupne armade

Newyork, 6. oktobra. (be.) Mehikanski generalni konzulat poroča, da sta bila generala Gomez in Gonzola ujeta in na lcu mesta ustreljena. Iz Nogalesa v Arizoni poročajo, da v devetih mehikanskih državah upor še vedno traja.

Newyork, 6. oktobra. d. Zadnje vesti iz Mehike dokazujejo, da vlada popolnoma obvladuje položaj. Trupla vstaleškega generala Serrano in njegovih 18 zveznikov, ki so bili včeraj po prekem sodu ustreljeni, so javno izstavljena. Drugi glavni voditelji upor nikov Gomez je pobegnil v mesto Perote, kjer se skriva. Vladne čete so mesto obkrožile in upajo, da ga bodo v kratkem ujela. Čete imajo pravico, da zaplenijo in razdelje vse premoženje upornikov. Izkupilek iz prodaje konfisciranega premoženja se bo uporabil za kritje stroškov, ki jih je povzročil upor. Razpoloženje javnosti trenutno ni mogoče kontrolirati. Iz zadnjih vesti se da posneti, da javnost odobrava korake vlade. Telefonska poročila generala Obregona, bivšega predsednika republike in pristaša sedanjega predsednika Callesa, naglašajo, da prehajajo uporniki večinoma že v vladnim strankam.

Paris, 6. oktobra. d. O revoluciji v Mehiki poroča Agence Havas, da je predsednik Calles mobiliziral celo armado, ker so z vseh strani države prihajala poročila, da so uporniki zasedli železniške proge in jih deloma porušili. Po konferenci z generalom Obregonom in vojnimi ministrom je Calles izdal odlok, da mora biti zračna letalstva v strogi pripravljenosti, da lahko v slučaju potrebe poseže v boj na najbolj ogroženih točkah.

Chamberlainov sestanek z Briandom

Paris, 6. oktobra. (pa.) Chamberlain je iz Marceilla brzojavno obvestil zunanjega ministra Brianda, da sprejme njegovo povabilo na sestanek v Parizu.

Izgon tujcev iz Francije

Paris, 6. oktobra. (pa.) Politični ravnanje je ponovno izdal stroge odredbe za izgon nezaželenih tujcev. Na jugu je bila poliojia znatno ojačena.

Kruon v Rusiji

Berlin, 6. oktobra. (be.) Tvorinica Krupp si je pridobila novo poljedelsko koncesijo v Rusiji.

Macdonaldova kritika sovjetske politike

London, 6. oktobra. (lo.) Na konferenci delavske stranke v Blackpoolu je govoril Macdonald o odnosih z Rusijo. Govornik je izjavil, da niso na pravi poti oni, ki vedno za vsako ceno branijo Rusijo in opravčujejo njeno nepravilno mednarodno politiko. Rusija ni dosedaj še ničesar storila, da bi omogočila prijateljske odnose z evropskimi državami. Druge države so ponovno zahtevale od Rusije, da bi se tozadevno jasno izrazila, vendar pa so bili vsi konaki dasedai brezuspešni.

Naši kraji in ljudje

S plenarne seje Zveze za tujski promet v Sloveniji

Ljubljana, 6. oktobra

Danes se je vršila pod predsedstvom dvornega svetnika g. dr. Marna plenarna seja Zveze za tujski promet v Sloveniji. Udeležili so se zastopniki ljubljanske in mariborske oblasti, velikega župana mariborske oblasti, ljubljanskega mesta, direktorja pošte in brzojava, železniškega direktorja, trgovske in obrtne zbornice ter razni drugi javni delavci. Po pozdravnem govoru je g. predsednik obrazložil organizacijo Zveze ter njenega urada, navedel njene pridobitne vire ter pojasnil pomen društva »Putnika« za našo Zvezo ter njeje sorodne organizacije v državi, ki jih materialno podpira. G. predsednik dr. Marn je ugotovil, da je letošnja sezona rekordna ter da je daleč prekosila vsa pričakovanja. Navedel je nekatere statistične podatke ter je izrazil mnenje, da ne bodo mogla naša zdravilišča in letovišča zmagovati navala turistov, če ne bomo poskrbeli za zgradbo primerljivih hotelov in penzionov.

Ravnatelj Pintar je podal obširnejše poročilo o propagandnem delovanju Zveze v letu 1927 v tu- in mozemstvu. Poročal je tudi o kongresu oficijelnih tujsko-prometnih organizacij vseh evropskih držav, ki se je vršil te dni v naši državi.

Za bodočo sezono je bilo sklenjeno, da se omeji delovanje Zveze bolj na informativno kot pa na propagandno akcijo. Sklenilo se je, da bo Zveza založila poseben nemški vodnik za Ljubljano, ki ga sestavi g. dr. Andrejka, nadalje nemški vodnik za mesto Celje ter ilustrirane prospekte v francoskem in nemškem jeziku. Ponatisnila se bo za bodočo sezono tudi francoska brošura »Visions de Slovénie«, ki bo služila za informacijo francoski, angleški, poljski, rumunski in nordijski publik. Za slovenske obiskovalce Adrije pa bo Zveza založila poseben vodnik po našem Primorju.

Stavljeno so bili razni važni predlogi glede izboljšanja železniških zvez v Sloveniji, osobito zveze Slovenije s Sušakom in Splitom. Apeliralo se je na železniško upravo, da te nedostatke po možnosti odpravi.

Iz poteka zborovanja je bilo razvidno, kako ogromno delo vrši Zveza za tujski promet v Sloveniji za naše narodno gospodarstvo. Letošnjo rekordno sezono v Sloveniji in našem Primorju je pripisovati v veliki meri neumornemu, nesebičnemu in sistematičnemu delu tako naše Zveze za tujski promet, kakor tudi njenih posestrim v ostalih delih naše domovine.

Moč in lepota

(Filmsko predavanje ZKD o moderni kulturi telesa.)

V soboto in v nedeljo, dne 8. in 9. t. m. predvaja ZKD v kinu Matica najlepši kulturni film sedanjosti »Moč in lepota«, delo slovite nemške tvrdke »Ufa« v Berlinu. V tem filmu vidimo vse panoge telesnih vaj in razvoj sporta od prvega početka do današnjega dne. Od starih Grkov in Rimljanov preko starih Germanov vidimo skrb in nego vseh narodov za telesno zdravje in korist, katero ima sportno udejstvovanje na človeško zdravje. V filmu samem sodelujejo znamenite osebnosti, kakor norveška kraljevska rodbina, Lloyd George, Lord Balfour, John Rockefeller, Gerhart Hauptmann ter najslavnejši športniki sveta. Znanstveno in higiensko je obdelal film zdravnik dr. Nich Kaugmann, ki je kapaciteta na polju telesne higijene. Film je že svoečasno vzbudil vseobčo pozornost kul-

Prvič v Ljubljani!

Junaštvo, energijo, pridržno smelost in ljubev polno srce nam nokažejo 3 prijatelji — 10 nog

Tom, Tira in Taks.

V filmu se posebno odlikujejo ART ACORD, konj TIRA in pes TAKS. Izvrstna vsebina posebej v krasni naravnih posnetih itd.

Premiera se vrši danes točno ob: 4., pol 6., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 21 4

turnega sveta. Ves tisk je bil poln občudovanja in pohvale. Predstave se bodo vršile v soboto ob 14.30 in v nedeljo ob 9.30 in ob 11. Opozarjamo občinstvo, zlasti naše sportnike ter šolsko mladino in dijaštvo, da si zanesljivo ogleda ta spored.

Na mojem vrtičku

(Jesensko premišljevanje.)

V četrtek po sv. Matevžu zjutraj.

Odtrobla je glasna piščal v železniški tornici in zbrala pridne delavce ob strojih, utihnil je tam onkraj Drave pri kapucinih skromni zvon, ki je zapel lepemu jesenskemu jutru mehki svoj pozdrav. Jaz pa sedim v svojem vrtičku na klopi. Sam. A ni mi dolgočas. Hlastno srkam vase ta čisti božanski jutranji zrak, zadovoljen uživam ta biagodejni mir, ki vlada okrog mene, in se s polno dušo opajam in naslajam nad čudovito lepoto božje prirode, nad lepoto, ki se prav tako razliva po mojem vrtičku, kakor se razliva po nebotičnih vrhovih planinskih orjakov, po tihih poljih in zelenih gozdovih, po bistrh rekah in nedoglednem morju. Vsak se tako skromen in pozabljen kotiček na božji zemlji je po svoje deležen te nezapodajljive, nedoumne lepote.

Deset korakov je molega vrtička v dolžino, in prav toliko v širino. Prijazna češnja ga ščiti, pod njenimi vejami se pohlevno skriva mala breskev, ki nosi na sebi te neke sadeže, po leseni ograji pa se razpleta dvoje, troje vinskih trt; šmarnica je, ne daje bogve kako okusnega grozdja, a obrabi smo ga z veseljem in použili s hvaleznostjo. Po gredah raste zelenjava, ki jo vsak dan rabimo za kuhinjo. Ob robu gred pa cveto rdeče in bele astre, med njimi pa poganzajo zadnje cvetoče pisani, dišeči nageljni.

Skromno, pohlevno je cvetje molega vrtička. In gledal bi ga ure in ure. Zdi se mi, kakor bi me ti cvetovi neprestano pozdravljali in mi klicali: ti, božji človek, je ogledaj nas, le veseli se naše barve, le naslajaj se z našim vonjem, zate smo tukaj, zato smo tukaj, da te razveseljujejo in ti lepšamo tvoje življenje. Občuduj nas. Spomni se na besedo Gospoda, ki je rekel, da kralj Salomon v vsej svoji slavi in mogočnosti ni bil tako veličasten, kakor je slehern izmed nas. In res! Vsi modrijani, vsi učenjaki, vsi umetniki naj se zberjo, pa naj poskusijo ustvariti samo en cvet astre, pa naj poskusijo mrtvemu listu vdihniti vonj, s katerim se ponaša naš angel! Zastonj njih trud. Kako majhen si, človek, kako ničeva, neznačajna dela tvoja, ki izginejo kakor prah v primeri z deli, ki jih snuje in ustvarja Vtčna roka. Take misli o človeški ničevnosti in nezmožnosti se mi vsiljujejo, pa magari

da opazujem le neznatno travico, ki raje iz tal molega vrtička.

In ta jutranja glasba! Po cvetju pošumevajo neutrudno čebelice, med vejami češnje imajo neznan vrabel svoje enostavne, a vendar ušesu prijetne pevske vaje, onkraj ograje požvižgava škinkovec, iz razora sosednje njive čuješ rezki klic jerebelce, ki s svojim gir-rik svari tovarišice pred pretečo nevarnostjo. Gori po žicah elektrovođa, ki so razpete preko vrta, pa posedajo zadnje lastovke in se gostolec pogovarjajo, kako in kedaj bodo odrinile. Ejljube prijateljice, le še počakajte, le še ostani pri nas in odložite svoj odhod na kolikor mogoče pozen čas. Saj pravilo, da je potem zima mila in kratka, ako lastovke kasno odhite na jug. Vse ptičje petje in žgolenje pa preglašajo zgovorni klopotci, ki na vseh grčih že tako zapeljivo pozvnanjajo in vabijo k trgovitvi. In bodi trgavec obila in s tisočimi kapljami žlahtnega soka poplačaj sleherni kapljici znoj, ki je zalival obraz neutrudnega vinogradnika!

Med to cvetje in petje pa se usipljejo žarki nebeškega solnca, oživiljo človeka in ptico in cvetlico in dajejo rast zelenjavi in travi in žitu. Pozdravljena in zahvaljena ti dobrotljiva luč! Sij srečnim, tolaži nesrečne vračal na pravo pot tiste, ki so jo zgrešili! Kaka uteha, da so tvoji žarki prav tako namenjeni pravilniku kakor grešniku. Ljubo solnce, ogrej srca omih, ki jim pojemlje in ugaša žar človečanstva.

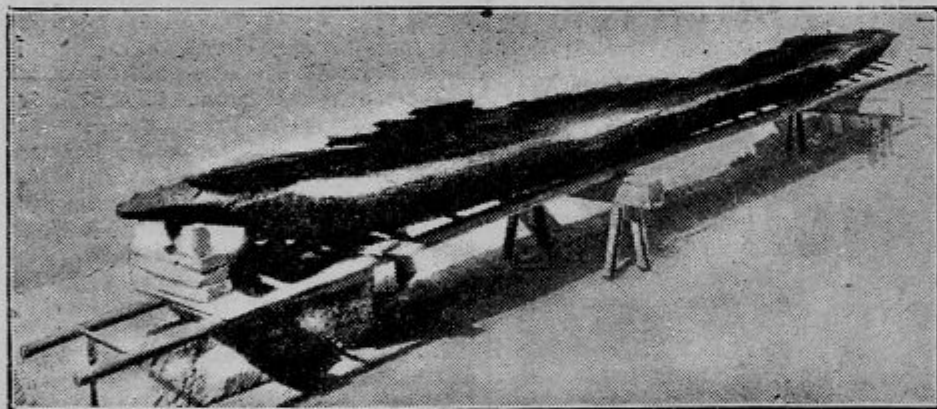
Koliko užitka mi daje moj vrtič, ako se po njem pase moj pogled! In kolika lepota se pred mano razgrne, ako za trenutek vstanem s klopi in se ozrem okrog sebe. Na levo se visoko gori beli Sveti Volbenk, blizu njega se dviga vitki razgledni stolp, temnoobrasli pohorski vrhovi izginjajo drug za drugim tja proti koroški strani, na desno se košati Kozjak, tam nad Kamnico pa na strmem griču domuje Sveti Vrh, mogočni zaščitnik vinske trte in čaščen patron naših vinogradnikov.

V to moje jutranje opazovanje in premišljanje pa se mi nehoti zopet in zopet vpletajo čudovito lepi stih, s katerimi je nesmrtni naš Prešeren zaključil globoko svojo »Glosa«. Ti stihji veljajo v prvi vrsti za pesnike, veljajo pa prav za prav tudi za vsakega človeka, ki ima srce in razum za lepoto narave. Glase se:

»Koder se nebo razpenja, grad je pevca brez vratarja, v njem zlatnina čista zarja, srebrnina rosa trave.«

Počasi postaja živahno okrog vrta. Mimo ograje hite v šolo otroci: ljudskošolski učenci, realci, gimnazijci, učiteljski priprav-

K prazgodovinski najdbi na Barju

Kot smo pred dnevi poročali, so izkopali na Barju v Matenji vasi pri Studencu čoln iz časov mostiščarjev. Dva kilometra vzdolžno od kraja prvotnih najdb je naletel neki posestnik na čoln, ki je ležal kak poldrugi meter pod zemljo. Prvi je obvestil Muzejsko vodstvo barjanski rojak g. dr. Iv. Modic. Vendar pa se z izkopavanjem radi vlažnega vremena ni moglo takoj pričeti. Čoln je bil razmehtan kot testo. Pod vodstvom dr. Mala so čoln od vseh strani odkopali in ko se je osušil, so ga te dni zveleli iz stoletnega ležišča. Pripeljali so ga v muzej, kjer so ga impregnirali s kletjem, da ga tako obvarujejo razpada. Čoln je iz pozne kamene, oziroma bronzene dobe, v kateri se je pa pri nas še uporabljal kamen Dolg je 9 m. širok približno ¼ m in je izklesan at izžgan iz enega samega hrastovega debla. Kljub vestnemu kopanju v bližini pa se ni našlo nikakih dru-

gih predmetov, s pomočjo katerih bi se dala skonstruirati podrobnejša slika mostiščarske naselbine.

Naš muzej ima že sličen čoln, vendar ga pa poslednji po velikosti in ohranjenosti prekaša.

Danes ob 9. uri zvečer: orientalna premijera

„BELA SUŽNJA“

Vladimir Gajdarov, Liane Haid.

Samo še danes ob: 4., pol 6., pol 8.

«Florentinski goslač»

Conrad Veidt, Elizabeta Bergner, Walter Rilla.

Telefon 2730. KINO «DVOR»

nikl. Bog jim daj sreče in uspeha pri učenju, dovedi jih do poštenega kruha in jih očuvaj pred vsem vsakovrstnim boleznimi in jih obvaruj tudi ran, ki nam v življenju tako rade zastrupijo dušo in srce. Sreča s tabo, ti zlata mladina.

Ti pa moj mariborski vrtiček v mirnem zatišju Koroškega predmestja mariborskega, pozdravljeni! Saj mi nudiš dan na dan toliko tihe zadovoljnosti, pisane mikavnosti pa mi budiš zlate spomine na očetov vrt tam v Moravski dolini, pa na prijazni vrt ljube pokojne tače tam pod cerkvico sv. Trojice v Idriji, in na moj vrtiček tam sredi polja za nepozabnim Kranjem, na vrtiček, ki ga je bilo za »dva kovtra«, ki pa mi je vendar dajal najpotrebnejšega za kuhinjo.

Smo že taki ljudje! Ako smo zrasli med vrtovi, njivami, travniki in gozdovi, nas vedno vleče in vabi med cvetje in zelenjavo, med žito in drevje. In tako nimamo vsega drugega, nam je v veliko srečo in zadovoljnost nazadnje mal vrtiček, ki ga smemo imenovati svojega, kjer se smemo po mli volji radovati božjega stvarstva.

Prof. Maks Pirnat.

Bratomor na Viču

Delavec Pavle Pestotnik priznava umor svojega brata Ivana Pestotnika.

Ljubljana, 6. oktobra

Dne 30. septembra smo poročali, da je zapazil trgovski potnik Josip Tekavec v Malmu grabar za naselbino »Bonifacijo« truplo neznanega moža, ki je bilo zapleteno v vodi med koreninami. Tekavec je dogodek takoj prijavil na viški stražnici ter je bilo truplo, v katerem so spoznali 33letnega delavca Ivana Pestotnika, na odredbo merodajne oblasti takoj spravljeno iz vode na breg.

Komisijiski ogled, ki sta ga izvršila policijski nadzornik Matko Močnik ter namestnik policijskega zdravnika dr. Polensček, je ugotovil, da je mož, na katerem ni bilo opaziti sledov nasilja, najbrž postal žrtev pijanosti in je v vinjenem stanju po nesreči zašel v vodo. Da pa tudi ni izključen samomor. Kakor pa je bila zadeva na prvi pogled čisto enostavna, je bila hkrati tudi vrlo zagonetna.

Zašilana priča Pavle, brat pokojnika, je izpovedal, da je bil Ivan velik pijanec ter da je imel več dolgov. Dne 17. septembra, na dan, ko sta se videla zadnjikrat, mu je brat pripovedoval, da se odpelje na delo na Jesenice. Druga priča delavcev Juhart je izpovedal, da sta z Ivanom Pestotnikom noč na 16. prespala skupaj na Belčevem skednju, odtepel pa ga ni videl več!

Zaradi nekaj čudnih čeprav verjetnih izpovedi prič policija zadeve ni izpustila iz evidence.

Truplo Pestotnika, ki je po zdravnikovem mnenju ležalo v vodi že nad 10 dni, so prepešali v mrtvašnico in ga naslednjega dne pokopali Ljudje v »Bonifaciji«, delavci v bližnji opekarini ter domaćini v okoliščini pa kar niso hoteli verjeti v smrt Ivana Pestotnika po nesreči in še manj v njegov samomor. Slutili so zločin in jelo se je šepetati marsikal. Govorice so postajale tekom prihodnjih dni vse očitnejše in v sredo zvečer okrog 19. je bil brat pokojnika Pavel Pestotnik aretiran.

Stražniki viške stražnice so ga pričakali, ko se je vračal domov v »Bonifacijo« z dela na Mirju ter mu napovedali aretacijo. Pavel jim je sledil popolnoma pokorno, čudeč se, kaj hočejo od njega. Na stražnici so mu pojasnili, da je osumljen umora svojega brata, proti čemer je ta odločno protestiral. Še tekom večera so aretiranca odpravili v ljubljanske policijske zapore, kjer ga je takoj zaslišal nadzornik Močnik.

Policijski organi so ugotovili, da sta se brata 17. septembra zvečer nahajala v gostilni Marije Karlo poleg opekarne v »Bonifaciji«. Pila sta »zelenega«, t. j. žganje, v katerem je namočen pelin. V gostilni se je istočasno nahajalo tudi več delavcev iz opekarne. Brata sta se med seboj prepirala, kot se je to zgodilo večkrat. Ivan je zopet rental, da je Pavle vzel »slabo babo«, ki da je ne more videti in ki naj jo »hudič vzame«. Ivan namreč ni mogel trpeti Pavlove soproge in ji je vedno grozil, obenem pa tudi rad nagajal bratu. Beseda je dala besedo in oba sta se dobodra sprla. Okrog 22. sta nato skupno zapustila gostilno. Kakor je izpovedal Pavle, sta šla skupaj do bližnjega znamenja, nekakega spomenika na obisk dveh cesarjev, ki stojijo ob razpotju, nakar je odšel Pavle domov, takoj v prvo hišo, dočim je moral Ivan oditi po poti in dalje čez most čez Mali graben do hiše kmeta Antona Brleca, kjer je stanoval. Kaj se je potem zgodilo, Pavle ni vedel povedati.

Nadzornik Močnik pa zagovoru Pavleta ni verjel in ga je prijel čim dalje trje. Tekom noči ni sicer pri aretirancu ničesar opravil, zato je z zasliševanjem nadaljeval danes. Krivil ga je ves dopoldan in še v popoldanskih urah. Okrog 13.30 je Pavle resignirano klonil in priznal.

da je on pognal v smrt lastnega brata.

Izpovedal je, da mu je brat zunaj še vedno grozil ter govoril o njegovi ženi najpogostejše stvari. Prišel je tik mostu do struge, zaradi deževja prejšnjih dni močno naraslega Malega grabna, je Pavle sumil Ivana s komolcem, nakar je ta odletel v vodo. Ivan je v vodi še nekaj časa vplil, nato pa utihnil. Pavle se je zatem podal nazaj v gostilno popolnoma prepričan, da je brata vodo pogoltnila. Okrog 23. je odšel spat proti domu. Drugo jutro je odšel pogledat k Brlecu, če se brat morda le ni skobal iz vode. »Če bi se to pripetilo, bi me Janez sigurno poiskal in ubil«, je pripomnil Pavle okoncu. »Brlecu sem rekel, da sem prišel Janeza buditi, ker sva se prejšnji večer domenila, da ga pokličem, ker mora na delo! ... Brlec mi je verjel ...«

Preden je Pavel Pestotnik končal svojo izpoved, je ponovno naglasil, da je pognal brata v vodo samo zaradi tega, ker je bil napram njemu in napram njegovim strašno nasilen. Vsi so se ga balli. Zaradi groženj je

Danes ob 9. uri zvečer

velika orientalna premijera za Jugoslavijo:

„BELA SUŽNJA“

VLADIMIR GAJDAROV

LIANE HAID

Film neverjetnih lepot. — Senzacionalna drama iz Orijenta. — Bela sužnja svojega moža. — Prodana v hišo sladkosti v Kairo. Beg v puščavo. — Film je posnet: Oaza Biskra, Kairo, Sahara, Nizza, Pariz, Marseille.

Oglejte si prelepe fotografije, ki so razstavljene v Selenburgovi ulici (trgovina Stacub).

Pomoženi umetniški orkester.

Telefon 2730. Kino «DVOR»

bila bojazen tudi upravičena. »Moj brat Janez je že kot 13letni fant zaklal brata Franceta. V naši rodbini smo sploh čudni ljudje. Moja sestra Neža, sedaj vdova Verlinšek, je l. 1922 ubila svojega moža Antona ter je morala presedeti 4 leta težke ječe ...«

Pavle Pestotnik je star šele 26 let in je bil doslej še nezakazan. Senzacionalno priznanje premišljenega umora je prebivalstvo Viča in okolice silno presenetilo.

Porota

Umor Resnika nepojasnen

Obtoženci vsi oproščeni

Maribor, 6. oktobra.

Porotna razprava proti obtožencem Bezzaku, Klemensbergerju, Jamerniku in Golobu radi umora finančnega stražnika Janeza Resnika je trajala tudi danes ves dan, od zjutraj do pozne noči, torej cele tri dni. Dopoldne je bil zaslišani jeniški paznik Lindič, kateremu je Jamernik pravil o umoru Resnika dne 2. decembra 1926, ko so orožniki pripeljali Dominika Jamernika iz St. Ilje v preiskovalni zapor. Lindič je povdarjal, da ni imel Jamernik nobenih poškodb in jih tudi kazal ni.

Sodni dvor je potem ves dopoldan čital izpovedi prič, ki niso bile zaslišane od sodišča. Mnogo časa je zavzelo zlasti čitanje akta zoper nekega Hödla, proti kateremu so vodili preiskavo radi suma udeležbe pri umoru Resnika. Ta Hödl je namreč lansko jesen pravil v bližnji Čmureka v Avstriji, ko je bil pijan, da je umoril nekega jugoslovanskega financarja, zaradi česar ne sme več nazaj v našo državo. Hödl pa je na to dokazal svoj alibi s pričami, da se v času od 3. oktobra ni odpravil od svojega kraja v Ščavnici, Kazensko postopanje proti njemu je bilo nato ustavljeno.

Razpravna dvorana je bila ves dan natrpana Mariborčanov in okoličanov, posebno mnogo pa je bilo seveda orožnikov in finančnih stražnikov.

Obtoženci so vztrajali pri svojem zagovoru, da so nedolžni. Posebno čementno je tudi danes nastopal mladi Jamernik, ki se je skoraj pri vsaki priliki oglašal k besedi in polemiziral celo s predsednikom, ki pa je upošteval njegovo slaboumnost, in ostro i-padal. Opoldne je bila razprava zopet prekinjena.

Zadnje poglavje te težke razprave, pri kateri je bilo zaslišanih vsega okrog 80 prič, je pričelo šele popoldne ob 15. uri z govori zagovornikov in javnega obtožitelja. Govori obeh braniteljev dr. Šneiderla in dr. Reismana ter govor državnega pravdnika dr. Jančiča, so trajali skoraj pet ur do 20. ure zvečer, ko je podal še predsednik, vss. dr. Strgar resume.

Sledila je napeta poluma pavza, ko so se umarjali porotniki k posvetovanju, da odgovorijo na štiri glavna vprašanja, če so obtoženci krivi hudodelstva umora, zagrešenega dne 7. septembra 1926. v Novinah pri St. Ilju nad Jankom Resnikom. V dvorani in po hodnikih sodišča se je razvila živahna debata med občinstvom in med juristi o uspehih tridnevne porotne razprave. Mnenja so bila zelo deljena. Ob pol 21. so se porotniki vrnili in ob svečani tišini je njihov predsednik g. Andrej Oset proglasil, da so porotniki z 8 glasovi pri Bezzaku, Klemensbergerju in Jamerniku, in z 12 glasovi pri Alojziju Golobu zanikali krivdo. Paznik je nato pripeljal v dvorano obtožence, ki jim je predsednik senata sporočil, da so oproščeni. Obtoženci so razsodbo sprejeli z zahvalo in se globoko priklanjali. Posebno veselje so bili sorodniki Jamernika in Klemensbergerja, ki so sedeli zadržaj v klopih in kmalu nato sprejeli obtožence v svojo sredo, da se vrnejo z njimi še isti večer domov. Zalosten je ostal le najstarejši med njimi Vinčo Beziak, kateremu so med tem dostavili od finančne oblasti novo obsodbo radi tihotapstva in bo moral še 41 dni presedeti za zamreženim oknom.

Kulturni pregled

Šentjakobski gledališki oder

Sobota, 8.: »Školjka«.
Nedelja, 9.: »Školjka«. (Gostovanje na Viču.)

Mariborsko gledališče

Predstave se pričnejo ob 20.

Četrtek, 6.: »Revizor«. Premijera. Otvoritev predstava.

Petek, 7.: Zaprt.

Sobota, 8.: »Revizor«. B.

Nedelja, 9.: »Bajadera«. Premijera.

Celjsko gledališče:

Četrtek, 6.: »Hlapci«. Cankarjeva drama.

Ljubljanski operni baletni zbor je v letošnji gledališki sezoni v toliko izpopolnjen, da bo popolnoma sposoben tudi za večje samostojne baletne nastope. Tako je v repertoarju in se že študira Nedbalov balet »Andersenove pravljice« poleg drugih nalog, ki čakajo v letošnji sezoni baletni zbor. Prvi nastop našega baleta je v nedeljo pri predstavi opere »Faust«. Baletni zbor pleše v drugem dejanju dva valčka. Njegov nastop pa je posebne važnosti v Valpurgini noči. Tu so štiri baletne točke, in sicer pleše prvo zbor, v drugi je solonastop gđ. Wisiakove, v tretji točki pleše g. Vlček z dvema faunoma in v četrti je

Otvoritev dramske seziye v Ljubljani

V soboto, dne 8. t. m. se odpravi v dramskem gledališču sezona s Shakespearejevo renesančno bujno komedijo »Ukročena trimoglavka«. To delo ima med vsemi Shakespearejevimi komedijami največji od srski uspeh in je od nekdanj najbogostejše na repertoarju svetovnih gledališč. Nesmrtni par Petruchio in Katarina (nekaka prva izdaja že znanega nam drugega para Benedikta in Beatrice iz »Mnogo hrupa za nič«) je jasno središče peštrih prizorov, v katerih se sučejo plahi mladi ljubimci, plešasti stari snubci, lahkomiselni srečolovci, škoti in resni očette in laži-očette, pretkani sluge, hinavske ljubimke, ki se nazadnje izkažejo za prave rojene trimoglavke, ko se vrne razpita Katica v svoje prvotno, resnično bistvo ljubice in udane žene. Shakespeare-

ov humor se je tu razpustil v vso razposajenost, ker je glavno delanje igra v igri; vzporedno jo potopujo igralci za pijanega kotličarja Suka, ki ga je dal lovljalen lord v spanju prenesti v svojo spalnico in mu sugeriral, da je mogočen gospod. Tako si je Shakespeare lahko dovolil vso fantastičnost stare komedije del arte, ki jo je pa prepoznal kljub vsi burkavosti s svojo mojstrsko psihologijo in duhovitostjo. Poleg že imenovanih nastopov ves moški ansambel, od ženskega gđ. Vida Juvanova v vlogi Katarinine sestre Bianke in ga. Juvanova v vlogi kočale vdove.

Artur Rubinstein je koncertiral prve dni oktobra v Zagrebu in Beogradu. Imel je na programu: Schumann, Chopin, Prokofjeva. Skrbjabin, Albeniz in Fallo.

Skladatelj Milojko Milejevič, znani arbei komunist in glasbeni kritik, je pravkar izdal v založbi beograjske knjigarne Kohn knjigo, obravnavajočo temelje glasbene umetnosti. Knjiga, ki sestoji iz treh delov, je namenjena v prvi vrsti šolskim zavodom. Prosvetno ministrstvo jo priporoča s posebnim odlokom.

Razstava skladatelja Suka v Pragi. Dne 9. t. m. se odpravi v praškem »Mozarteum« razstava kompozicij, originalnih manuskriptov, fotografij in karikatur, ki se nanašajo na znanega češkega glasbenega tvorca Josefa Suka. Razstava bo trajala štiri tedne in bo bogato ilustrirala zgodovino češkega kvarteta.

Domače vesti

* **Izpremembe v državni službi.** Deželno-sodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Murski Soboti dr. Slavko Šumenjak je pomaknjen v 5. skupino I. kategorije. Obistni veterinarski referent pri velikem županu podonavske oblasti, Ljubljancu Hugonu Turk, je trajno vpokojen. Nadalje so vpokojeni železniški uradniki: Josip Zorec, uradnik I. kategorije pri direkciji državnih železnic v Zagrebu, ter uradniki III. kategorije Franc Tertnik, Leopoldina Grlic, Edvard Križnik, Simon Mlaček, Ivan Ogorevc, Alojzij Jerše, Rudolf Kocman, Franc Kovačič, Franc Kranjc, Miha Stanič, Franc Gregorec in Jakob Macarol — vsi pri direkciji državnih železnic v Ljubljani.

* **Odlikovanje.** Na predlog ministra za narodno zdravje je odlikovan g. dr. Milan Jovanović - Batut, univerzitetni profesor v pokloju, z redom Sv. Save prvega razreda.

* **Zveza mest Jugoslavije.** Kakor je našim čitateljem znano, je bil svojedobno za predsednika Zveze mest Jugoslavije izvoljen zagrebški župan arhitekt Heinzel. Vlada pravilnika te zveze še do danes ni odobrila. Novoizvoljeni zagrebški župan Heinzel odpotuje vsled tega te dni v Beograd, kjer bo od ministra za notranje zadeve zahteval, da čimprej odobri omenjeni pravilnik, ker jo to predpogoji za sklicanje redne glavne skupščine te zveze. Nadejati se je, da bo pravilnik v kratkem potrjen, nakar se bo takoj vršila prva glavna skupščina zveze mest Jugoslavije v Zagrebu. Na skupščini bo izvoljena stalna uprava zveze na tri leta. Sedež zveze bo prva tri leta v Zagrebu.

* **Nov tolmáč za angleški jezik.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo očetniškega kandidata Ferdin. Maljarona za tolmáča za angleški jezik pri deželnem sodišču v Ljubljani.

* **Užički združniki v Sloveniji.** Včerajšnja beogradska »Politika« prinaša izpod peresa St. T. Jovanovića daljši članek o potovanju užičkih združnikov po Sloveniji. Pisec ne more dovolj prehlaviti gostoljubnosti in prisrčnosti bratov Slovencev, ki so je bili deležni srbski kmetovalci. Posebno izredno prisrčen in spontan jim je bil sprejem v Žabnici pri Kranju.

* **Telefonska cenzura v Trstu in Julijski Krajin.** V zadnjih dneh je nastavljal tržaški prefekt 25 uradnikov z nalogo, da poslušajo vse telefonske pogovore in jih steno-grafirajo. Toliko v ravnanje našim ljudem!

* **Osebnosti v pošle.** Postavljeni so za pogodbeno postarje: Aleksander Bernec v Mačkovicah, Julko Belina v Vurbergu pri Ptuj, Ivanica Podboj v Grahovem pri Cerklji, Jožica Zajc v Zrečah. — Napredovali so za pb. ur. II-5 Jozo Čuček, pb. ur. III-4 na ravnatelstvu; za zvan. 2. skup. V. Kovač, služ. 1. skup. pri teh. sekc. v Litiji; za zvan. 3. skup. M. Babnik in Iv. Metelko na Ljubljani 1. M. Terpin na Ljubljani 2. A. Zaviršek na Ljubljani 7 in St. Pevec pri teh. sekc. v Zidanem mostu, vsi služ. 2. skup. — Premišljeni so: pb. ur. II-3 P. Rabič iz Ptuj v Laško za predstojnika in Dragica Šostarič iz Dubrovnik na Ljubljano 1; pb. ur. II-4 Mara Kolar iz Mežice na Ljubljano 7, Vida Kašar iz Kranjske gore na Javornik (Gor.), Štefica Željčan iz Strnišča na Ljubljano 1, Mara Kocjančič iz Dobrne na Volnik, Zofka Poljanec in Gabrijela Uratarič z Bleda v Ljubljano, Iva Peterneš z Bleda v Škofjo Loko, Ana Gonsušek pa v Celje; pb. ur. II-5 Ana Vizjak iz Trlica v Celje, Draga Kurat iz Ljubljane 1 na Rakek in Mara Klatzer z Bleda na Ljubljano 2; telef. II-3 Nežika Anderlič iz Ljubljane v Kranj in Terezija Lovšin iz Ribnice na Dolenjskem v Kostanjevico na Krki; prir. III-4 Anica Kokoli iz Maribora v Mežo, Marija Kitzler iz Domžal na Ljubljano 7 in J. Zidarič iz Murske Sobotne v Veliko Nedeljo; zvan. 1. skup. Fr. Sovdat in J. Muser od 3. k. 31. teh. sekc. v Ljubljani. — Vpokojeni: zvan. 1. skup. A. Ažnab na Ljubljani 1, A. Gorše na Mariboru 2 in A. Grims v Škofjo Loko. — Poroke: pb. m. Draga Reblu na Rakeku z J. Ačimovičem in Slava Rodič na Mariboru 1 z J. Kelucem. — Odpušeni: prir. II-3 Albert Gabrič v Rogasji Slatini, pogod. postarica M. Bukovec v Gradcu v Beli Krajini in služiteljica A. Mandel na ravnatelstvu.

* **Železniške karte za narodne poslance.** Prometni minister je izdal odredbo, s katero se razveljavljajo brezplačne železniške karte narodnih poslancev, izdane pred 3. oktobrom 1927. Odslej so veljavne samo karte, izdane z datumom 5. oktobra letos.

* **Predsedniki volilnih odborov za skupščinske volitve** so po navodilih in predpisih pravočasno položili svoje potne račune in še do danes niso dobili pripadajočih jim potnih in dnevnih. Baje je g. veliki župan odredil, da se počaka z likvidacijo vse dotlej, dokler ne bodo sreska poglavarstva zbrala vseh partikularjev. To pa utegne trajati še dolgo časa — kajti poiskati si je treba raznih potrdil po zelo oddaljenih krajih. Da bi se radi tega birokratično zavlačevalo izplačilo drugih pravih potrjenih potnih računov, nikakor ni v redu, ker je kredit na razpolago. Pričakujemo, da bo likvidacija teh računov nemudoma odročena.

* **Nogomet srednješolcem** zopet dovoljen. Minister prosvete dr. Kumanudi je razveljavil naredbo, s katero se je v srednjih šolah zabranil dijakom nogomet, dijakom pa hazena.

* **Avijacijski dan v Zagrebu.** V smislu sklepa zagrebškega Aero - kluba se bo vršil v Zagrebu dne 23. oktobra projektirani »avijacijski dan«, za katerega je prometno ministrstvo obljubilo znatne vozne olajšave. Program za »avijacijski dan« se ni definitivno določil. Sodelovalo bo lepo število avijativkov z avijacijskih raznih tipov.

* **Spisak pošta, telegrafa i telefona u kraljevini SHS.** Ministrstvo pošte je ravno izdalo seznam vseh pošt v naši državi. Navedeno je pri vsaki pošti, ima li telegraf ali telefon ter vozna smer nje zveze. nje uradovanje itd. — sploh vse, kar je v zvezi s poštnim prometom. Knjiga, vezana, velja 15 Din in se dobi v Ljubljani pri ekonomatu poštne direkcije. Naročila sprejemajo vse pošte brezplačno.

* **Smrtna kosa.** Umrla je v Ljubljani ga. Alojzija D. enovec, roj. Vorina. Pogreb pokojnice se bo vršil danes ob 17. iz državne bolnice na pokopališču k Sv. Križu. Naj v miru počiva!

* **Za prehrano Hercegovine.** Oblastna skupščina v Mostarju se sestane prihodnji teden. Bavila se bo v prvi vrsti z vprašanjem prehrane Hercegovine. Za prehrano Hercegovine je treba 3000 vagonov hrane.

* **Zabranjen italijanski list.** Tržaškemu fašističnemu listu »Popolo di Trieste« je uvoz in razpečevanje v Jugoslaviji zabranjeno. List še dalj časa uprav strupeno napada našo državo ter je v nekem svojem uvodniku meseca avgusta žalil celo našega kralja. Vsem slovenskim listom je uvoz v Italijo prepovedan, a italijanski listi se neovirano razpečavajo v Jugoslaviji. Zoh za zoh!

* **Poštni pripravnik III. kat.** ki so dovršili dve leti službe, naj se v svojem interesu prijavijo k izpitu. Kdor se ne bo prijavil, bo moral nemara še v tečaj. Prijavijo naj se do 15. novembra t. l. Izpiti bodo bržkone okoli Božiča.

* **Planincem v vednost.** Erjavčeva koča na Vršču (1523 m) ostane zaprta vsako soboto in nedeljo ter na praznike in dneve pred prazniki. Koča bo v teh dneh oskrbovana kakor v letnem času. Poset koče je priporočljiv radi lahkega dostopa (2 uri iz Kranjske gore) posebno v jesenskem in zimskem času, ko je večina planinskih koč zatvorjenih. Kakor nam javlja oskrbnik koče, ne delajo sedaj Italijani pri izletih na Mojstrovko in pri prekoračenju meje nobenih težav. Kdor hoče uživati vso lepoto naših gor in dolin v jesenskem in zimskem času, naj se potruzi na Vršču in ne bo mu žal.

* **Na dekliški osnovni šoli v Konjicah** je razpisana služba šolske upraviteljice v stalno namestitev. Prošnje naj se vložijo najkasneje do dne 31. oktobra 1927.

* **Gibanje nalezljivih bolezni.** v Ljubljanski oblasti je bilo dne 21. septembra na nalezljivih boleznih bolnih oseb in sicer: na škrlatini 20, na tifuznih boleznih 19, na grizi 13, na dušilnem kašlju 11, na davici 7, na šenu 3 in na krčeviti odreenosti 3.

* **Otvoritev Narodnega gledališča v Skopju.** Dne 26. oktobra bo v Skopju na svečan način otvorjeno tamkajšnje Narodno gledališče, zgrajeno na najmodernejših principih tehnike. Gradbeni stroški znašajo pet milijonov dinarjev. Velikih otvoritvenih svečanosti se udeležijo tudi kralji Aleksander.

* **Blagajnik TPD.** v Laškem poveril 250.000 dinarjev. Nedavno smo poročali o veliki poveritvi, ki jo je zagrešil na škodo TPD. njen blagajnik E. K. pri rudniku Huda jama v Laškem. E. K. je takrat brez sledu izginil. Pretekli teden pa se je nenadoma sam javil v Ljubljani in izpovedal, da ni poveril samo 97.000 Din, temveč 250.000 Din. Denar je zapravil v nočnih lokalih v Budimpešti in v Sremsu.

* **Velik požar v Subotici.** V Subotici je v sredo zvečer izbruhnil požar v tamkajšnji tovarni škroba, ki je pogorela do tal. Gasilna akcija je radi pomanjkanja vode ostala brez uspeha. To ni prvi požar, ki se ni mogel pogasiti zaradi pomanjkanja vode, ker v Subotici nimajo vodovoda!

* **Aretacije homoseksualcev v Zagrebu.** Na odredbo socialnega odseka zagrebške policije sta bila včeraj aretirana vsak v svojem stanovanju tajnik direktorja drame Narodnega gledališča Josip Kulundžić in carinski uradnik Mihael Turković. Obe aretaciji sta v zvezi z znano homoseksualno afero, o kateri smo že poročali. Kulundžić in Turković bosta predana sodišču.

* **Roparski napad v gozdu.** Ko se je v soboto vračal posestnikov sin Josip Potokar iz Račjega sela iz Trebnjega s kolesom domov, sta na okrajni cesti v gozdu »Poljica« nad vasjo Pekel nenadoma skočila pred njega dva moška. Eden moški ga je brzo pograbil za desno roko ter mu nastavljal sa-

PLETENINE

damski telovniki	od Din	80—	naprej
damski puloverji		105—	
moški telovniki		84—	
moški puloverji		112—	
otroški telovni. in pulov.		44—	

v veliki izbi pri P. ŠTERK nasl.
MILOŠ KARNIČNIK-U
LJUBLJANA, Starl trg št. 18.

Previdnost
je baš pri kupovanju
najbolj znanih proizvodov
najbolj potrebna. Zato se
mora vsak, kdor kupuje
Pyramiden
Originalne tablete
Mikro-Preparat
čuvati potvorb in paziti
nato, da dobi vedno res
prave tablete iz Hoeshta
v originalnom zavoju z
zaščiteno znamko M.L.B.

mokres, drugi pa mu je posegal v žep in potegnil iz njega denarnico z vsebino okrog 250 Din. Po opravljenem ropu sta kopova zopet pobegnili v gozd. Držna roparja orožništvo marljivo zasleduje.

* **Težka nesreča na železnici.** V Pazariču pri Sarajevu se je predvčerašnjim prijetila težka nesreča. Delavec v tamkajšnji železniški kurilnici, Gojko Kokot, je radi neprevidnosti prišel pod vlak, ki ga je grozno razmesaril. Kokot je ostal na mestu mrtev.

OBLAČILA tvrdke J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova 12
so najboljša in najcenejša.

* **Strahovito zastrupljenje s plinom v Zagrebu.** Na Peščenici so našli v stanovanju knjigovodje Jakše Seidla zastrupljene s plinom Ano Seidlovo, soprogo knjigovodje, in njena malčka, Sletnega Dušana in letno Vlasto. Domnevajo, da sta zastrupljena zakrivila otroka, ki sta pri igranju odprla plinsko cev. Tragedija je vzbudila v Zagrebu, splošno sočustvanje z nesrečnim možem, ki se je v istem času vozil po trgovskih poslih v Beograd.

* **Lažni doktor aretiran v Zagrebu.** V Zagrebu so aretirali nekega 32letnega Lovra Netzmekala zaradi številnih goljufij, ki jih je zagrešil v Primorju, zlasti v Selcu. Netzmekal se je izdajal za dr. Narančiča iz Zagreba in je kot tak sklepal številna poznanstva, ki jih je potem izkoriščal v svoje pustolovske namene. Netzmekal se je poskušal v zaporu zastrupiti, vendar pa se mu poskus samomora ni posrečil.

WILIAM BOYD

MORSKI TIGER

pride v

ELITNI KINO MATICA

* **Ob pričetku letošnje plesne sezone** se vsi cenjeni klubi, društva in privatni plesni krožki, ki nameravajo prirediti plesne vaje, v skladu z voljo, da se blagovolijo radi izbere kvalificiranega učitelja plesa obrniti na ljubljansko sekcijo »Udruženja učiteljev plesa«, to je na njenega predsednika g. Černeta, Wolfova ulica 3. Ker so vse letošnje izvršne novitete družabnega plesa po strogo enotnem sistemu naštudirane in jih bodo le člani sekcije tudi povsem enako poučevali, se opozarja ceneno občinstvo, da se pri postavljanju pouka po nekvalificiranih povprečnih plesalcih, ki se izdajajo za učitelje, ne bo moglo nikjer prilagoditi plesalcem ozir. plesalkam iz rednih plesnih šol. — Za sekcijo: L. Černe. A. Jenko. 1488

* **Ljudje, ki trpe na težkem telesnem odvajanju** in jih pri tem mučijo obolenosti debelega črevesa ter preobčilna krvi v spodnjem delu telesa, pritisk krvi na možgane, glavobol in utripanje srca, naj popijejo jutraj in zvečer po četrt kozarca prirodne grenčice »Franz Josel«. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavljal, da se voda »Franz Josel« uporablja z najboljšim uspehom pred operacijami v trebuhu in za njimi.

* **Tovarna Josip Relch sprejema mehko** in škrobno perilo v najlepšo izvršitev. * Na Vrhniki je začel ordinirati zdravnik dr. Fran Zupana, bivši hospitant profesor

Wertheimove porodniške in ženske klinike na Dunaju. Ordinira nad Ruterjevo trgovino vsak delavnik od 9. do 12. 1492

* **Ženske in moške nogavice,** najfinišje in najtrpežnejše, dobite po nizkih cenah pri Francu Pavlinu, Ljubljana, Gradišče 3. 199

* **Za žalne prilike** nudimo krasno izbiro modernih žalnih oblek, kostumov, plaščev itd. tvrdka Fran Lukič, Ljubljana. 1460

* **Sveže norveško ribje olje** je prejela in nudi drogerija Gregorič, Sanitas, Ljubljana, Prešernova ulica 5. 1490

Iz Ljubljane

u— **Za žensko volilno pravico.** Članice humanitarnih društev! Ako ste dosegle na humanitarnem polju slajne uspehe, vam to nikakor ne sme zadostovati. Ne pozabite, da ste se često žrtvovali do skrajnosti; ko pa ste pošiljale prošnjo za prošnjo za državno subvencijo, ste morale leta in leta čakati, da je odpadlo od narodnega premoženja par drobtinice za plemenite namene vaših društev, med tem, ko so možje- volilci — razsipali naše denarje v svoje lastne sebične namene, ker so samo oni imeli vso oblast v rokah. Skrajni čas je, da posežemo vmes, a za to nam je treba — volilne pravice, da bomo s svojim poštenim sodelovanjem vplivale na pravično razdelitev državnih dohodkov. Pridite zato, da skupno zahtevamo od skupščine pravico sodelovanja pri javnem delu, na shod, ki bo v nedeljo 9. oktobra ob 3. popoldne v Mestnem domu! Beograd naj žale odločno voljo naših žen. — Pripravljalni odbor.

u— **Umetnostno - zgodovinsko društvo** priredi v nedeljo 9. t. m. ob ugodnem vremenu izlet na grad Krumperk, Krtno, Prapreče, Brdo in Gradišče. Vodi bo gospod konservator dr. Fr. Stele. Zbirališče pri kavarni Evropa ob 8. jutraj. Stroški za prevoz 25 Din za osebo. Priglasje do pisarnice ali ustmeno sprejema Narodna galerija v Narodnem domu. L. levo, do sobote popoldne.

u— **Tragična smrt podpolkovnika.** Tragična smrt je v včerajšnji noči preminul v nekem ljubljanskem zdravilišču 50letni podpolkovnik administrativne stroke Marko Sekulič, rodom iz Gračca v Liki. Postrežnica ga je jutraj našla v postelji s prestreljenimi prsi. Pokojnik je trpel na skrajno mučni živčni bolezni ter je iskal zdravila po vseh zdraviliščih Slovenije. V napadu duševne depresije si je s kroglo sam pretrgal nit življenja.

u— **Sokolska župa Ljubljana.** Javlja se vsem župnim edincem, da je dovoljena za vse udeležnike župne naraščajne tekme, ki se bo vršila v nedeljo 9. t. m. v Ljubljani ob vsakem vremenu, z odlokom generalne direkcije državnih železnic. Štev. 62.444, z dnem 1. t. m. polovična vožnja na vseh progah župnega območja za vse poistične in mešane vlake, ki velja od 5. do 12. t. m. proti običajnim legitimacijam in potrdilu udeležbe. Vsa društva ponovno opozarjamo, naj pošljejo svoj naraščaj k tekmi, ki se prične ob 9. popoldne. Zdravo! — Župno starešinstvo.

u— **Hrvatsko pjevačko društvo »Kolo«** iz Zagreba izvalja v soboto 22. t. m. v veliki dvorani hotela Union oratorij »Sv. Ciril in Metod«, delo komponista Božidara Široka, ki se je izvajalo tudi na glasbenem festivalu v Frankfurtu. Kot solisti nastopijo: dr. Viktor Benković, Julij Betetto in Josip Križaj. Mešani zbor šteje 100 članov, koncert dirigira zborovodja »Kola« g. Srečo Kumar. Vstopnice za ta koncert so že v predprodati v Matični knjižarni.

u— **Za zdravje otroka** pripravljaj »Atena« nabiralni dan. Apeliramo na številna ljubljanska društva, katerim je »Atena« prisključila nešteto krat na pomoč, da podpro z dobro besedo našo prepotrebno akcijo.

u— **Za zdravje otroka** deluje »Atena« že dolgo let, vendar ne more izvršiti svojega obsežnega programa v oni meri kot bi hotela. Prazna blagajna kliče po najtežjem delu, po zbiranju sredstev, če hočemo, da pomagamo onim, ki so naše pomoči potrebni.

u— **Darilo za Dečji dom.** Inženjer Boris Hribar, tovarnar v Ljubljani, je za Dečji dom kraljice Marije daroval znesek 710 dinarjev. Plemenitemu darovalcu iskrena zahvala!

u— **Drobna policijska kronika.** Od srede na četrtak so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina gotovine, 1 tatvina kolesa, 1 prestopke kaljenja počnega miru, 1 prestopke žaljenja straže, 1 prestopke obrtnega reda, 1 prestopke prodaje premoaga v nepobiranih vrečah in 10 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacij sta bili izvršeni 2 zaradi nedostojnega vedenja.

Dr. Pavel Avramović

Bethovnova ulica št. 9

se je vrnil z dopusta in zopet redno ordinira od 9.—11. in od 2.—4. popoldne.

u— **Okraden delavec.** Zidarski delavec France Šprah, sisanuloč na Horvatovi cesti 21., je v sredo jutraj pozabil zakleniti svoj kovčeg, ki ga je imel pod posteljo in v katerem je hramil okrog 340 Din gotovine. Ko se je zvečer vrnil zopet z dela, je videl, da je kovčeg izropan. Neznani tat mu je ukradel vso gotovino in še nekaj drugih malenkosti.

u— **S skednja ukraden fižol.** Posestnica Marjeta Marlot v Obrihah 14. je predsonnim čula na dvorišču korake tulih ljudi. Tudi priklenjeni pes je z lajanjem naznanjal, da se mude na dvorišču neznanci, vendar pa se Marlotova ni upala stopiti v temo na dvorišče. Naslednje jutro pa je posestnica opazila na dvorišču polno raztresenega fižola, čigar sled je vodila od skednja na cesto proti Ljubljani. Prišedši na ksednji, je Marlotova ugotovila, da so ji

neznani tatovi ukradli dve vreči fižola v vrednosti okrog 560 Din.

u— **Kolesarski tatovi** še v jeseni ne dajo miru. Tesarski mojster Ivan Seliskar je v sredo dopoldne prislonil svoje, 750 Din vredno kolo znamke »Waffenrad« za neko zapuščeno hišo poleg Dobrove. Ker je imel sam opravka pri delavcih, je poiskal kolo šele okrog 12. ure. Ni ga pa našel več na mestu, ker mu ga je med tem že odpeljal neznani tat.

u— **Parna kopel v palači** Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti 20 je otvorena za moške ob torkih in sobotah, za ženske ob sredah in petkih od pol 15. do pol 19. ure. 1484

u— **Kopališče Tabor** pristopno javnosti vsako sredo in soboto od 8. do 19., ob nedeljah od 8 do 12. Vhod nasproti vojašnice.

u— **Priporočila** se delikatna trgovina I. Buzzolini, Sritar-Lingararjeva ulica. 1416

u— **Opozorjamo** na današnji oglas restavracije Ljubljanski dvor.

u— **Opozorjamo** na koncert vijolinkega virtuozu Jana Kubelika, ki se bo vršil v petek 14. t. m. Prodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Iz Maribora

a— **Velika skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda«** 9. oktobra v Mariboru mora biti manifestacija naše nacionalne zavesti. Vabimo vse, ki imajo voljo in so pripravljeni delovati pri narodno obrambnem delu. Glavno zborovanje se bo vršilo ob 11. popoldne pa prirede mariborske podružnice veliko narodno veselico s pestrim programom. 1489

Iz Celja

e— **Nova zgradba celjske okoliške osnovne šole** je med celjskimi in okoliškimi raznoterstmi predmet splošnega občudovanja. Ne mine skoraj dan, da ne bi prišel kak tujec ter si ogledal poslopje, notranjo opremo ter razne moderne naprave te šole. Prav posebno je iz sanitarnih ozirov pozdravljati, da ima šola prepotrebno zimsko kopališče. Kolikor nam je znano, je prejšnji mestni šolski svet in občinski odbor koncem svoje funkcije dobe že votiral potrebno vsoto za napravo slinčnega kopališča tudi v obeh mestnih. t. l. v deški in dekliški osnovni šoli. Čudimo se samo, zakaj se ta projekt še ni izvršil. Bliza se zimski čas, ko se otroci ne morejo več kopati na prostem ter so tople kopeli prepotrebne. Ali se pa morda pod novim šolskim odborom in občinskimi svetom sploh ne namerava več urediti tega kopališča, kljub temu, da je bila potrebna vsota že stavljena v proračun za leto 1927?

e— **Smrtna kosa.** v celjski javni bolnici je umrl 4. t. m. g. Ivan Ropotar, posestnik iz Zavodne pri Celju v 61. letu starosti. N. v m. p.!

e— **Izprememba posesti.** G. mag. pharm. Vojko Arko, lekarnar »Pri Orlu« na Glavnem trgu v Celju, je prodal svojo lekarno g. lekarnarju Tončiču v Brežicah. Dosedanji posestnik g. lekarnar Arko se v kratkem preseli s svojo družino v Zagreb.

e— **Prvenstvena nogometna tekma** med SK Celje in Atletiki Celje se bo vršila v nedeljo, 9. t. m. ob pol 11. popoldne na igrišču pri »Skalni kleti«.

Naši onstran granic

p— **Zakaj je ustavila tržaška prefektura slovenski tednik »Novice«?** Kakor že javljeno, je tržaška prefektura z dekretom z dne 4. oktobra 1927. št. 082.8556 ustavila tednik »Novice« in to radi dveh člankov, ki nosita naslov »Zgrešena mladost« in »Noč in dan«. Prvi članek »Zgrešena mladost« opisuje in biča nekdanji šolski sistem na Primorskem, ki je s palico vtepal slovenskim otrokom v glavo znanje nemščine. Drugi članek »Noč in dan« pa govori o Primožu Trubarju, ki je že takrat uvidel, da se mora ljudem pisati in govoriti edino le v njihovem jeziku.

p— **Mussolinijev govor o žitni zmagi,** ki ga bo imel v nedeljo v Rimu, bo radiotelefoniran po vsej Italiji. Da ga bodo slišali tudi v Trstu, je poskrbel prefekt s posebnim napravo v to svrhu. Slišali bodo govor pa tudi po nekaterih krajih po deželi in priti morajo poslušati, kakor je ukazano, zlasti kmetovalci.

p— **Komedija s tržaškim vodovodom.** V ponedeljek pride v Trst tehnična komisija iz Milana, ki bo na licu mesta ugotovila, kateri izmed štirih predloženih načrtov bi bil najugodnejši za zgradbo iz datnega vodovoda za tržaško mesto. Gre za napeljavo vode iz Trebš, iz izvirkov Rižana, nižje Furlanije in z gorenjega Rimava ter Bistrice. Podčastar Arch se je to dni izrekel za takojšnjo zgradbo pomožnega vodovoda iz Ospa, sedaj bo govorila milanska komisija in kdo ve, kakšni načrti se narastejo. Stvar se vleče in se bo še vlekla — ker ni denarja za vodovod!

p— **Premeščeni** je v stare province 49 učiteljev. Ker se je šola pričela, ni pričakovati novih premeščenj. Na razpoloženje je stavljenih doslej 17 učiteljev in učiteljic. — Narodnih društev je razpuščenih že blizu 170. Skoro bo konec razpuščevalnega truda pri politični oblasti.

p— **Birma v rovinjskih zaporih.** Poreški škof Pedersoli je birmal v zaporih v Rovinju osem kaznjencev in eno kaznjenko. Birma se je izvršila zelo slovesno ob navzočnosti zastopnikov vseh oblasti. Škof je opominjal kaznjence, da se morajo poboljšati in kreniti zopet na pravo pot. Za botre so bili podčastar, fašistični tajnik in neka gospa. Birmanci so dobili darove in dobro kosilo.

p— **K roparskemu napadu na Cesti** pri Ajdovščini se poroča, da so odnesli tatovi okoli 75.000 lir gotovine. Preiskava se nadaljuje, doslej je vedno brez uspeha. V hiši je prenočeval 73letni sorodnik umorjene gospe Bratin, ki pa ne ve nič povedati. Sodi se, da se je pokojnica, ki je bila močna žena, krepko branila pred napadalcem, kateremu pa je zločinsko delo uspelo, ker je bil gotovo močnejši, oni sorodnik je gluh starec in drugega človeka ni bilo, da bi bil slišal krik napadene žene.

p— **Vipavo** je zapustil 17. pešpolk in dopel je del polka 152. »Sassari« iz Trsta. Iz Palmanova se je preselil v Vipavo 23. topniški polk.

Iz Zagorja

Krvav pretep. Posednik Čilenšek in njegov sin, oba iz Kotredže, sta se v nedeljo malo vinjena vračala proti domu. Vsihlo je bilo precej živahno, ker so dekleta pletle vence za okitanje zvonov, ki jih dobijo cerkev v Čebinjah. Kjer so dekleta, so navadno tudi fantje. Vsi so bili dobre volje. Ko sta Čilenška stopila v hišo, niso bili gostje nič kaj prijazni, kajti oba sta naprednega mišljenja. Beseda je dala besedo, vnel se je kmalu boj z vilami in noži, pri čemer je bil posednik Čilenšek lahko ranjen, sin pa težko. Oba sta morala iskati zdravniške pomoči.

Požar v St. Lambertu. Preteklo soboto je prišel goreti v St. Lambertu kozolec gostilničarja Ivana Vrtačnika. Bil je poln živinske krme in je do tal pogorel. Ogenj so zanesli otroci. Lastnik ima okrog 25.000 Din škode, ki je le deloma krita z zavarovalnico.

Obrtno-nadaljevalna šola se je pri-čela 1. oktobra. Skupno število vajen in vajencev znaša 150. Pounk se vrši ob nedeljah dopoldne in ponedeljkih popoldne. Šteklarski tečaj se vrši ob večernih urah. Zelo umestno bi bilo, da bi se tudi pri nas ustanovila rudarska večerna šola, kakršna obstoji in dobro uspeva v Trbovljah.

Ponesrečen poskus samomora. V vasi Zabreznik občina Aržiše se je v tork dopoldne zastrupila z octovo kislino služkinja g. Jevševarja. Vzrok nesrečne ljubzen. Čeprav je odklonila zdravniško pomoč, so jo vendarle rešili ter je zdaj že izven vsake nevarnosti.

Iz Novega mesta

Trgatev v državni tržnici se je vr-čila te dni. Zanimivo je, da je imel mošt ob tem času 21 Balingovih stopinj, dočim jih je imel mošt pred 14 dnevi le 15 — 17.

Mlin v valjarji. Graščak g. Langer lastnik gradu in posestva v Pogancih je upustil v uredil valčni mlin. To se je daj že drugi mlin te vrste na Dolenjskem.

Oblačila

vseh vrst za gospode, dečke in otroke si nabavite **res najceneje** edinole pri konfekciji:

DERENDA
Gradišče nasproti dramskega gledališča.

Dopisi

JESENICE. Izobraževalno društvo »Edinost« je pred kratkim prizorilo igrano »Vstajenje«. Nabito polna dvorana je dokazala, kako si jeseniška javnost želi dramatičnih predstav. Med dejanji je sviral prikladen orkester od katerega smo pričakovali še lepših uspehov. Uvedla so se predavanja. Tako je v četrtek, dne 29. septembra predaval g. Pibrovac o potovanju po Nemčiji, a v četrtek, dne 6. t. m. g. Miloičević o potovanju po Albaniji. »Edinost« namerava v kratkem urediti svojo čitalnico, kjer bodo članstvu na razpolago dnevniki in revije. Sportna sezona se bliža že h koncu. V nedeljo, dne 2. oktobra je nastopila rezerva sportnega kluba »Edinost« proti tukajšnjemu sportnemu klubu »Svoboda« in zmagala z 8:2. Želimo, da bi »Edinost« krepko podpirala Sokola pri graditvi Prospektne doma, kjer bodo imele vse napredne organizacije svoje lokale.

PLANINA PRI RAKEU. Kmetijska podružnica priredi v Vilharjevem domu 15. in 16. t. m. sadno in cvetlično razstavo. Sadržaji in vrtnari, zanimajte se za to razstavo, na katero pošljite po 5 plodov od vsake vrste sadja! Na razstavi bo razstavljena sadna miza cvetlične skupine, miza za svahte. Olska gora, Miklavžev dar, velikonočna butara, grob padlih vojakov, grob neznane mu junaku, umetni križ, vinozdrut itd. Notranici, posetite 15. in 16. t. m. našo razstavo, ki bo jako poučna in razvedrilna!

TRBOVLJE. V samaritanski tečaj Rdečega križa se je vpisalo nepričakovano visoko število tečajnikov. Sprejetih je 115 oseb. Tečaj se bo delil na moški in ženski oddelki. Vrtil se bo na deski osnovni šoli Trbovlje-Vode, vsak tork za ženske in vsak petek za moške od 19. do 21. t. m. Ženski oddelki bodo otvorili 18. a moški 21. t. m.

LASKO. Umrli le v sredo jutraj tukajšnji dimnikar in posestnik g. Juro Benedek v starosti 68 let. Pokojnik je bil Nemeč po rodu, iz »Burgelanda«. Naselil se je v Laskem že pred 50. leti ter se popolnoma udomačil. Dočim je bil za časa Avstrije hud Nemeč je postal po prevratu zavezan član SDS. Svoječasno je bil občinski odbornik, načelnik gasilnega društva in do svoje smrti član načelstva okrajne hranilnice in posojilnice. Širok našega okraja pa je bil znan kot lovec z vsemi vrtilami: lovsko pravičen, dober strelcec, ljubezniv, vedno veselo razpoložen tovariš in kot tak splošno priljubljen. Lovski krogi ga bodo ohranili v najboljšem spominu. Vrlenu možu naš zadnji pozdrav.

REČICA OB SAVINJI. Dramatično društvo »Prosveta« priredi v nedeljo, dne 9. t. m. pri Stiglicu družabno prireditev v velikem obsegu. K obilni udeležbi vabijo vabi obd.

ST. JURJI PRI CELJU. Specijalna kmetijska šola je zaključila šolsko leto 1926/27. 24. septembra. Začenkom leta je bilo od 50 prosilcev sprejetih 32, od teh 20 kot državni golenci na prosta mesta, 12 kot privatni na plačujočo. Med letom so izstopili štiri golenci, eden zaradi bolezni, trije pa zaradi nujne potrebe na domu zaradi obolenosti staršev. Vseh 28 golencev je dovršilo letnik z zadovoljnim uspehom. Pridelne je nagradilo ministrstvo s sadjarskim in vrtnarskim orodjem. Šolsko leto 1927/28 se je pričelo 3. oktobra. Prosilcev je bilo 40, a uprava je mogla sprejeti le 34 prosilcev, in sicer 20 kot državne golence na prosta in 20 na plačujočo mesta.

POLJČANE. Narodno glasbeno društvo Zvon v Poljčanih priredi v nedeljo, dne 9. oktobra v svoji dvorani Remševno igrano »Magdov«, dramo v 12. scenah. Ker je to delo, ki se je prvič vrtilo na odru mariborskega gledališča l. 1924 zahtevalo ogromnih priprav kakor novih kulis in trapov, se nadelamo, da bomo tudi to pot igrali pri naših polni dvorani. Začetek igre je ob 6. zvečer. Za mladino je vstop prepovedan. Na svidenje! 1491

Sport

Manifestacijski obhod sportnikov na olimpijski dan 16. t. m.

Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji je v sporazumu s sportnimi krogi določil sledečo razvrstitev, ki naj jo upoštevajo vsi sportniki:

Sprevod se otvori z olimpijsko in državno zastavo. Tej slede predstavniki vrhovnih sportnih organizacij v Ljubljani, in sicer: Odbor za propagando IX. olimpijade, JZSS, Moto Savez, Avtoklub, LNP, LLAP, LPP, LHP, Kol. pododbori, Kolo jahača, skavtov in gozdovnikov. — Za to skupino slede nogometaši, razvrščeni po svojih klubih, klubi po abecednem redu, in sicer najprej moštva v dresih z žogo in klubsko zastavo, nato ostali nogometaši v civilni obleki, vsak za svojim klubom. — Za nogometaši slede lahkotletci na isti način razvrščeni kot nogometaši, a sportnim orodjem, za njimi atleti v civilni obleki. — Za njimi tekačletci v enaki razvrstitvi kot zgoraj. — Njim slede plavalne sekcije naših klubov, in sicer v civilni obleki. — Za plavalci vselač LSK v skupnem nastopu z vesli ev. s čolnom. — Nato se uvrste dame in sicer najprej hazena družine v dresih z žogo, za njimi ostale hazenašice v dnevnih obleki. — Hazenašice slede lahkotletinje s sportnim orodjem, kopjem, diskom itd. Za temi korakajo v spredu tennissekcije Atene in Ilirije, dame in gospe, v dresih in vsi z raketi. Teniš igralci nastopijo le v dresih. — Za njimi slede drsalci v sportni obleki in z drsalkami, a za temi smučarji LSK, Ilirije, Skale in SPD. Smučarji nastopijo s smučmi, deloma v dresih, deloma v sportni obleki, ostali brez vsega, le v civilni obleki. V vsaki smučarski sekciji se uvrste najprej dame, dotične sekcije, nato gospodje. Pred skupno smučarjev koraka vrsta vojaških smučarjev. — Za smučarji nastopijo sankarji v sportnih oblekah in s sankami. — Sankarjem slede skupine skavtov in gozdovnikov. Nato pa člani Kola jahačev s svojimi jahalnimi odsekom. — Za jahači se razvrste kolesarji vseh klubov obeh ljubljanskih pododborov, pred njimi pa četa vojaških kolesarjev. Kolesarski klubi se razvrste po abecednem redu, kolesarji po štirje v eni vrsti. — Za kolesarji slede motociklisti vseh treh ljubljanskih klubov, razvrščeni po strojih tako, da vozijo najprej solov stroji, za njimi motociklisti s prikolicco. — Sprevod zaključijo avtomobilisti, ki tvorijo ob enem revijo elegantnih in modernih avtomobilov v Ljubljani.

Vsi klubi skrbijo sami za oznako svojega kluba, sklenjeno je bilo, da nosi vsak klub svoj povečan znak ali klubsko zastavico. Obhoda naj se udeležijo razen ljubljanskih klubov tudi klubi iz ljubljanske okolice in bližnjih krajev, kakor Domžal, Ježice, Dobrunj, Št. Vida itd. Vsi sportniki se zbere najkasneje ob 10. na prostoru vselejseja, kjer se uvrste v spredu. Reditelji se morajo brezpogojno pokoravati; reditelji bodo označeni s trakom na levi roki. Sportnike prosimo, da pazijo na enakomerno tempo spreveda, da se ne bo trgal. Namen obhoda je strogo propagandnega in manifestacijskega značaja. Dolžnost vseh sportnikov je, da s skupnim nastopom manifestirajo za propagando sportne ideje za večje upoštevanje in podpiranje sportne gibanja s strani države in občin. Manifestacija se bo isti dan vršila po vsej državi, Ljubljana, središče Slovenije, naj tudi s tem nastopom pokaže, da je sport pri nas globoko ukoreninjen in v širokem razmahu. — Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji.

Derby (Zagreb) — Ilirija

V nedeljo, 9. t. m. odigra SK Ilirija prijateljsko tekmo z zagrebškimi Derbyjem, danes enim prvih reprezentantov zagrebškega nogometa. Derby je moštvo, ki ga trenutno sam Zagreb ceni višje od Gradjanskega ali Concordije. Proti prvakcu Haški je dosegel nedavno v pokalni tekmi neodločen rezultat 2 : 2, v prvenstveni tekmi pa mu je podlegel s tesnim rezultatom 1 : 2. Odlične tekme so solidna tehnična izvežbanost, homogena skupna igra in borbenost. Pri vsem tem velja Derby za moštvo, ki igra fair in tudi za oklopo igro. V Ljubljani nastopi s kompletnim I. moštvom. Naš prvak proti temu moštvu ne bo imel lahke naloge.

Nogometne tekme za Gospodstviški pokal. — SK Ilirija obvešča klube, da je vsled tehničnih zadržkov primorana odgoditi letošnje tekme za prehodni Gospodstviški pokal na mesec november. V razpisu, ki ga je prineslo »Jutro« dne 5. t. m., navedeni prijavni rok se vsled tega podaljša do 18. t. m. — Odbor SK Ilirije.

Prvo kolo tekme za državno prvenstvo v hazeni je JHS na prošnjo BHP-a odgodil. Tekma se bo vršila najbrže 23. t. m. O vzrokih odgoditve bomo še spregovorili.

Družina Slovanov v Cerknici. V nedeljo 9. t. m. nastopi SK Slovan prvič s svojimi novostanovljenimi družino. Za nasprotnika si je izbral agilno družino Slavnice. Tekma se vrši v Cerknici.

Nov član LHP. Kakor čujemo, je prijavil SK Ljutomer svoj vstop v ljubljanski hazena podsavez.

Službeno iz LNP. Petek upravnega odbora se vrši danes, v petek ob 20.30 v posebni sobi kavarna »Evropa«. Prosi se polnoštevilne udeležbe! — Prihodno nedeljo 9. t. m. se vršita v Ljubljani prvenstveni tekmi Svoboda : Natak (ob 8.30 na igrišču SK Ilirije) in Ilirija rez. : Slovan rez. (ob 10.15 na istem igrišču). Ako bi se SK Ilirija in SK Slovan sporazumela tudi za prvenstveno tekmo I. moštvev, se vrši prvenstvena tekma rezervnih moštvev popoldne kot predtekma. — Tajnik I.

SK Ilirija (ženska sekcija). Danes ob 18.30 se vrši v posebni sobi kavarna »Evropa« sestanek sekcije, obvezen za vse one, ki nameravajo aktivno delovati tudi v bodoči sezoni. Na dnevnem redu sestanka je izvolitev sekcijekega načelstva ter razgovor in določitev programa za bodočo sezono. Apeliramo na vse članice, da pridobijo čim več novih moči, posebno mladih ter jih po možnosti privedejo že na današnji sestanek. V interesu sekcije in Ilirije pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Načelnik. **Gozdni tekmi južnoslovenskega zimsko-sportnega saveza.** Opozorjamo vse startajoče, da se vrši gozdni tek ob vsakem vremenu Zbirališče v nedeljo dne 9. t. m. ob 9. dopoldne v garderobi na igrišču SK Ilirije.

rije. Ob pol 10. odhodi z avtomobilom na start. Start točno ob 10. K startu naj vstopajo vsak tekmovalce toplo ogrinjajo. — Pri gozdnem tekni sodelujejo kot funkcije: narji gg.: Gnidovec, Komar, Marzel, Planinšek, Beltram, Semlič, Jerala, Vrančič, Martelanc in Brvar na progi in gg. Gorec, Pelan in Kopriva na startu in cilju. — Zbirališče v nedeljo dne 9. t. m. ob 8. pri ribniku ob Večni poti.

ZSK. Hernes. Sestanek I. moštva in rezerve se vrši danes ob 20. pri Nowaku. Pozivam vse igralce, da se ga sigurno udeležijo. Sestanka se morata udeležiti tudi brata Ložar ter prinesiti seboj opremo. — Načelnik.

Proslava 40letnice slov. kolesarstva. Jubilejna medklubska kolesarska dirka, za prehodni pokal, poklonjen po bivših članih »Kluba slov. biciklistov Ljubljana 1887« se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. na progi Ljubljana-Vranksko-Ljubljana km 100. Start ob 12. uri na Kongresnem trgu. Na cilju pred gostilno Kačič na Dunajski cesti ob 14.30 promenačni koncert godbe Dravske divizijske oblasti. Za pt. občinstvo bodo na cilju sedeli na razpolago. Dirka se vrši ob vsakem vremenu. — Medklubski odbor.

Medklubski odbor opozarja vse dirkače, da se javijo v nedeljo jutraj ob 10. na cilju v gostilni Kačič. Točno ob 10.45 skupni odhod v dirkalnih dresih na start v Zvezdo. — Vodja dirkačev.

Gospodarstvo

Otvoritev glavne podružnice Državne hipotekarne banke v Ljubljani

Na podlagi rešenja uprav. odbora otvori Državna hipotekarna banka kraljevine SHS v Ljubljani svojo glavno podružnico, ki bo 15. t. m. pričela poslovati v lastnem posloju na Dunajski cesti št. 4 (preje Trgovska banka).

Podružnica, katere teritorialna pristojnost obsega ljubljansko in mariborsko oblast, bo 1) upravljala vse državne in druge javne fonde, kakor tudi javni in pupilarni depozitni denar;

2) vse obšinske kapitale, ki se izročijo v upravljanje, kakor tudi vse obšinske, sreske, okrožne in oblastne, cerkvene in samostanske kapitale in denar drugih ustanov, ki se zbira iz davčnin ali sicer za izvestne potrebe, pa se ne uporabi takoj za svrhe, katerim je namenjen;

3) sprejemala gotovino na obrestovanje na vložne knjižice (6 %) in tekoči račun;

4) sprejemala prijave za posojila proti zastavi nepremičnin in pripravljala vse, kar je potrebno za reševanje in dajanje posojil, sprejemala od dolžnika anuiteto in vplačevanje dolga, a v primeru netočenega poslovanja ukrepala vse potrebno, da se dolg izterja;

5) dajala posojila oblastem, okrožjem, srezom in občinam proti zastavi davčnin in dohodkov, kar mora pristojna oblast potrditi;

6) plasirala privatne kapitale potom reškompta v kratkoročne kredite;

7) dajala posojila na podlagi državnih in po državi zajamčenih vrednostnih papirjev;

8) vršila, če bo potrebno, vse posle, predvidene v členih 6., 10., 11., 12., 13. statuta za glavne podružnice.

Vprašanje reorganizacije Hmeljarskega društva za Slovenijo

Počasi, prav počasi se krepki med našimi hmeljarji resnično zanimanje za hmeljarsko organizacijo. To je znamenje, da med njimi vendarle počasi prodira zavest velike važnosti dobre organizacije. Na zadnjem izrednem obnem zboru Hmeljarskega društva za Slovenijo v Zalcu je nekaj zborovalcev izrazilo željo, naj bi se razpravljalo o reorganizaciji društva, toda reklo se je, da je trenutno neumestno, razviti o tem vprašanju debato. Vendar je skupščina neoficijalno izrazila željo, naj bi se na prvem prihodnjem obnem zboru vzelo to nujno vprašanje v pretes in se rešilo.

Gojenje hmelja in dobričkanost hmeljarstva sta v veliki meri odvisna od oblike in moči hmeljarske organizacije, od strokovnega vodstva in dajanja informacij posameznikom, od mednarodnih zvez, od vodstva naše trgovinske in carinske politike itd. Zato ne bo odveč, če podamo nekaj misli, kako naj bi se reorganiziralo Hmeljarsko društvo za Slovenijo.

Bistveni del vsake organizacije sta njen namen in cilj. Zato je važno pregledati one člene pravil, ki govorijo o namenu in cilju društva. Zadevni del pravil Hmeljarskega društva za Slovenijo se glasi: Namen društva je: 1.) pospeševanje hmeljarstva s tem, da se ljudem kaže, kako je hmelj zasadi, gnojiti in oskrbovati, kako je nadalje z njim ravnavati od obriranja do prodaje; 2.) pospeševanje hmeljske kupčije na pravični podlagi; posebno pa skrbeti, da se hmeljarji varujejo škode pri prodaji hmelja; 3.) pospeševanje skupne nabave vsakovrstnih potrebščin za hmeljarstvo društvenim in 4.) pospeševanje skupnega delovanja vseh hmeljarjev Slovenije v dosegajo zgoraj navedenega namena.

Ne bomo razpravljali o tem, v koliko so se te točke izvrševale, rečemo le, da je že delo, ki ga predvidevajo ta pravila, zelo obsežno. No, in pri nas so naložili to ogromno delo samo na par ramen, dočim se pretežna večina društvenih funkcionarjev ne

ljana-Vranksko-Ljubljana km 100. Start ob 12. uri na Kongresnem trgu. Na cilju pred gostilno Kačič na Dunajski cesti ob 14.30 promenačni koncert godbe Dravske divizijske oblasti. Za pt. občinstvo bodo na cilju sedeli na razpolago. Dirka se vrši ob vsakem vremenu. — Medklubski odbor.

Medklubski odbor opozarja vse dirkače, da se javijo v nedeljo jutraj ob 10. na cilju v gostilni Kačič. Točno ob 10.45 skupni odhod v dirkalnih dresih na start v Zvezdo. — Vodja dirkačev.

Motoklub »Ljubljana« naproša vse svoje člane, da se udeležijo v nedeljo, dne 9. t. m. jubilejne medklubske dirke kolesarjev. Start kolesarjev je na Kongresnem trgu ob 12. uri. Po startu kolesarjev se opepeljejo motociklisti M. K. L. do Trojan, počakajo tam vračajoče se kolesarje ter se takoj za njimi vrnejo zopet v Ljubljano, kjer se razidejo. — Odbor.

posveča v zadostni meri društvenemu delu. Tako delo opravlja v inozemskih organizacijah cela vrsta ljudi, ki imajo vsi dovolj opravka. Sicer pa o tem več ob drugi priliki.

Smatramo, naj bi bila namen in cilj reorganizacije hmeljarske organizacije naslednja: 1.) Organiziranje hmeljarjev, pospeševanje in bramba njihovih interesov. 2.) Pospeševanje med hmeljarji ter hmeljskimi veletrgovci in pivovarsko industrijo za direktno kupoprodajo, vršenje reklame za hmelj društvenih članov in posebna zaščita hmeljarstva in obveščanje članov o dogodkih v svetovnem hmeljarstvu in na svetovnem hmeljskem trgu. 4.) Organiziranje hmeljarske samopomoči.

Sredstva za doseg te ciljev bi bila: a) Predavanja in razprave o važnih vprašanjih pridelovanja hmelja in trgovine z njim. b) Sklepevanje obnemih zborov, da se razpravlja o važnih vprašanjih in se donesejo sklepi, ki jih odbor mora izvršiti. c) Ako izvršitev takih sklepov ni mogoča v okviru društva, se morajo sklepi spraviti v obliki resolucije pred Narodno skupščino, v pristojna ministrstva, pred oblastno skupščino in druge pri stolne činitelje: dajanje mišljenj o vseh vprašanjih proizvodnje in prodaje hmelja. e) Vodenje pregleda: o zasajenju površin, o razvoju in stanju hmelja, o konzumu hmelja in hmeljskih cenah doma in v inozemstvu. d) Skrb za vse potrebe in za materialna sredstva, ki služijo za čim naprednejšo in dobričkanostjo ter za čim bolj kakovostno dobro produkcijo hmelja. e) Pospeševanje pri višjih oblastvih v cilju obrambe hmeljarskih koristi; predlaganje mišljenj na zahtevo oblastev. f) Pospeševanje skupnih nabav najmodernejših sušilnic in vsega ostalega tehničnega materiala. g) Sezitsko tiskanje in izdajanje hmeljarskega vestnika, prirejanje razstav, preizkuševanje tehničnega materiala, prirejanje strokovnih kurzov in izletov. h) Strogo nadzorovanje prometa in uporabe hmeljskih sadežev, da se novi hmeljniki zasade samo z dobrih sadeži (sadikami) onih hmeljskih vrst, ki dajo v danih podnebnih, zemljišnih in ostalih vegetativnih prilikah zlahko blago, da se na ta način očuva in razširi svetovni sloves cele naga južnoštajerca (südsüdeischer Hopfen).

Po vaseh, oziroma občinah, kjer je več kakor 15 hmeljarjev, naj se osnujejo krajevne organizacije, ki naj bi imele nalogo, da v svojih področjih izvršujejo dani program, kolikor je to mogoče. Te krajevne organizacije bi se združile v zvezo (sedanje Hmeljarsko društvo v Zalcu) in si izvolile svoj upravni ter nadzorni odbor. Odbori krajevnih organizacij bi štel po 5 članov: predsednika, tajnika, blagajnika in 2 odbornika. Upravni in nadzorni odbor zveze bi štel toliko članov, kolikor bi bilo krajevnih organizacij.

Edino na ta način, da se hmeljarji v vaseh združijo v strokovne organizacije, je na predelek hmeljarstva mogoče. Dosedanja prevelika mlačnost naših hmeljarjev pa vodi sprito vsestransko agilnih strokovnih organizacij češkoslovaških, bavarskih, viremburških, poljskih in v novejšem času tudi vojvodinskih hmeljarjev naše hmeljarje na podprejone stališče. Ako naši hmeljarji ne bodo vzeli tega vprašanja resno in brez daljšega oklevanja v pretes, bodo svojo mlačnost že obžalovali. Morda lahko trdimo, da se hmeljarska mlačnost že letos vračuje z obrestmi.

— **Podpis nemško-jugoslovenske trgovinske pogodbe.** Iz Berlina poročajo, da je bila včeraj v četrtek dopoldne, podpisana trgovinska pogodba med Nemčijo in Jugoslavijo. Pogodba je bila že pred meseci sklenjena, vendar zaradi rešitve nekaterih vprašanj, ki se dotikajo trgovinske pogodbe (odprava selkvestrov v Jugoslaviji in odprava vizuma), ni bila prej podpisana.

— **Komercializacija državnih železnic.** Ker so bile v zadnjem času objavljene netočne vesti o pripravah za komercializacijo državnih železnic, je ministrstvo za promet izdalo naslednje obvestilo, iz katerega je razvidno, da je prometni minister dal generalni direkciji državnih železnic nalog, naj pripravi predlog, da se izkoristi pooblastitev iz člena 225. finančnega zakona za l. 1927/28. v polnem smislu in obsegu. Kakor znano, je po tem temu prometni minister pooblaščen, da more v najširšem smislu izvesti komercializacijo državnih železnic. Predlog generalne direkcije, katerega izdeluje posebna komisija, bo predložen v izjavo konferenci, na katero bodo povabljeni osebnosti iz naše javnosti, katerih mišljenje bi bilo koristno slišati. Ta konferenca se bo sestala 5. decembra.

— **Novosadska blagovna borza (6. t. m.)** pšenica: baška 78/79 kg, 2 % 295.5 — 295; slavonska, 78/79 kg, 2 % 290 — 295. Turščica: baška in sremska 202.5 — 205; baška nova za december — januar 185 — 190. Moka: baška »0« 425 — 437.5; baška »2« 407.5 — 415; baška »3« 380 — 390; baška »6«, 327.5 — 337.5; baška »7« 270 — 280.

— **Dunajska borza za kmetijske proizvode (5. t. m.)** Čeprav je na inozemskih borzah tendenca žrstejša, vendar se kupnja na dunajskem tržišču ni mogla razviti. Konsumenti so pri nakupu zelo rezervirani. V rzi dalje prevladujejo bolgarske in rumunske ponudbe. V turščici pa je tendenca mlačna, ker so bile v zadnjem času uvožene v srednjo Evropo večje količine turščice La Plata. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davke brez carine: pšenica: domača 39 do 40, madžarska Tisa (81/83) 44 — 44.5; rž: marchfeldska 38.5 — 39, madžarska 38 do 38.25; ječmen: prvovrstni 38 — 43.5; turščica: 27.75 — 28.25; oves: domači in madžarski 29.5 — 30. Moka »0«, v trgovini na debelo: domača 64 — 68, madžarska 63 — 66, rumunska 61 — 63, ameriška 70 do 75 šilingov.

— **Novosadska blagovna borza (6. t. m.)** pšenica: baška 78/79 kg, 2 % 295.5 — 295; slavonska, 78/79 kg, 2 % 290 — 295. Turščica: baška in sremska 202.5 — 205; baška nova za december — januar 185 — 190. Moka: baška »0« 425 — 437.5; baška »2« 407.5 — 415; baška »3« 380 — 390; baška »6«, 327.5 — 337.5; baška »7« 270 — 280.

— **Dunajska borza za kmetijske proizvode (5. t. m.)** Čeprav je na inozemskih borzah tendenca žrstejša, vendar se kupnja na dunajskem tržišču ni mogla razviti. Konsumenti so pri nakupu zelo rezervirani. V rzi dalje prevladujejo bolgarske in rumunske ponudbe. V turščici pa je tendenca mlačna, ker so bile v zadnjem času uvožene v srednjo Evropo večje količine turščice La Plata. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davke brez carine: pšenica: domača 39 do 40, madžarska Tisa (81/83) 44 — 44.5; rž: marchfeldska 38.5 — 39, madžarska 38 do 38.25; ječmen: prvovrstni 38 — 43.5; turščica: 27.75 — 28.25; oves: domači in madžarski 29.5 — 30. Moka »0«, v trgovini na debelo: domača 64 — 68, madžarska 63 — 66, rumunska 61 — 63, ameriška 70 do 75 šilingov.

— **Dunajska borza za kmetijske proizvode (5. t. m.)** Čeprav je na inozemskih borzah tendenca žrstejša, vendar se kupnja na dunajskem tržišču ni mogla razviti. Konsumenti so pri nakupu zelo rezervirani. V rzi dalje prevladujejo bolgarske in rumunske ponudbe. V turščici pa je tendenca mlačna, ker so bile v zadnjem času uvožene v srednjo Evropo večje količine turščice La Plata. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davke brez carine: pšenica: domača 39 do 40, madžarska Tisa (81/83) 44 — 44.5; rž: marchfeldska 38.5 — 39, madžarska 38 do 38.25; ječmen: prvovrstni 38 — 43.5; turščica: 27.75 — 28.25; oves: domači in madžarski 29.5 — 30. Moka »0«, v trgovini na debelo: domača 64 — 68, madžarska 63 — 66, rumunska 61 — 63, ameriška 70 do 75 šilingov.

— **Dunajska borza za kmetijske proizvode (5. t. m.)** Čeprav je na inozemskih borzah tendenca žrstejša, vendar se kupnja na dunajskem tržišču ni mogla razviti. Konsumenti so pri nakupu zelo rezervirani. V rzi dalje prevladujejo bolgarske in rumunske ponudbe. V turščici pa je tendenca mlačna, ker so bile v zadnjem času uvožene v srednjo Evropo večje količine turščice La Plata. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davke brez carine: pšenica: domača 39 do 40, madžarska Tisa (81/83) 44 — 44.5; rž: marchfeldska 38.5 — 39, madžarska 38 do 38.25; ječmen: prvovrstni 38 — 43.5; turščica: 27.75 — 28.25; oves: domači in madžarski 29.5 — 30. Moka »0«, v trgovini na debelo: domača 64 — 68, madžarska 63 — 66, rumunska 61 — 63, ameriška 70 do 75 šilingov.

— **Dunajska borza za kmetijske proizvode (5. t. m.)** Čeprav je na inozemskih borzah tendenca žrstejša, vendar se kupnja na dunajskem tržišču ni mogla razviti. Konsumenti so pri nakupu zelo rezervirani. V rzi dalje prevladujejo bolgarske in rumunske ponudbe. V turščici pa je tendenca mlačna, ker so bile v zadnjem času uvožene v srednjo Evropo večje količine turščice La Plata. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davke brez carine: pšenica: domača 39 do 40, madžarska Tisa (81/83) 44 — 44.5; rž: marchfeldska 38.5 — 39, madžarska 38 do 38.25; ječmen: prvovrstni 38 — 43.5; turščica: 27.75 — 28.25; oves: domači in madžarski 29.5 — 30. Moka »0«, v trgovini na debelo: domača 64 — 68, madžarska 63 — 66, rumunska 61 — 63, ameriška 70 do 75 šilingov.

— **Dunajska borza za kmetijske proizvode (5. t. m.)** Čeprav je na inozemskih borzah tendenca žrstejša, vendar se kupnja na dunajskem tržišču ni mogla razviti. Konsumenti so pri nakupu zelo rezervirani. V rzi dalje prevladujejo bolgarske in rumuns

Iz življenja in sveta

Zaljubljenec, ki organizira skandale v cirkusu

V berlinskem cirkusu Busch se dogajajo že nekaj dni nenavadni skandali: skupina gostov neprestano moti predstave. Prav poseben hrup so zagnali ti nezadovoljneži v trenutku, ko je nastopila hčerka lastnika cirkusa, gospodična Buscheva, mlada, lepa cirkuska igralka. Le-ta je nastopala navadno z dresiranim medvedom, ki pa se je zaradi piskanja in ropota v dvorani tako plašil, da so ga morali pred zaključkom točke odpeljati za kulise. To se je ponovilo nekajkrat zaporedoma. Gospodična Buscheva je zaradi teh skandalov zbolela in jo je morala nadomestiti druga igralka. Pa tudi krotitelj levov je imel neprilike z delom občinstva; postajal je nervozen in dobro uvežbana točka se ponovno ni mogla izvršiti. Takisto so opazili pri nekaterih drugih točkah sabotažo, ki je pričala, da je nezadovoljen del občinstva v zvezi z delom cirkuskega osloba.

Ravnateljstvu cirkusa Busch so bili ti pojavi izprva popolne uganke. Vsa znamenja so kazala, da niso spletki tega ali onega konkurenta, marveč da imajo čisto poseben vzrok, ki pa ga ni bilo lahko uganiti. Dognalo se je, da povzročitelj nemir med občinstvom skupina kakih 30 oseb. Te dni pa je gospodična Busch razkrila, kaj utegne biti vzrok teh pojavov: Že delj časa jo zalezuje neki gospod in nadleguje z ljubezenskimi ponudbami. Bil je ponovno odbit, a se ni dal ugnati in je že v več lokalih povzročil javne skandale. Ta nevkrotljiv zaljubljenec je zasledoval gospodično Busch skoraj na vsakem koraku. Ko je odšla v kopališče Gravemünde na odmor, se je tudi ondi pojavil in venomer silil vanjo s svojo ljubeznijo.

Vsa znamenja pričajo, da je ta gospod, ki je baje zelo petična in odlična osebnost, najel skupino ljudi, ki delajo v cirkusu skandale in mu na ta način škodujejo. Gospodična Buscheva se je bila že umaknila, vendar pa je malo verjetno, da bo nasilni zaljubljenec po tej poti dosegel svoj cilj.

Trockij

(«Matin»)

Medicinska veda in praksa

Na Dunaju se je te dni otvoril kongres zdravnikov za bolezni prebavil. Kongresa so se udeležili mimo avstrijskih tudi nemški, češki in madžarski zdravniki.

Uvodoma se je razpravljalo o vprašanju, ki zanima tudi široo javnost: ali obstoje nasprotja med medicinsko vedo in zdravniško prakso. Glede tega so se pojavili v poslednjih letih v medicinskih krogih razni predsodki, ki so nekoliko škodovali ugledu interne medicine. Pravi profesor Biedl je v svojem govoru odločno zavrnil trditve, da bi mogla obstojati nasprotja med zdravniško vedo in zdravniško prakso. Medicinska veda in zdravniška umetnost si ne moreta biti nasprotni, zakaj veda je podlaga in kašipot zdravniški praksi. Berlinski zdravnik Goldscheider je v svojem govoru naglasil potrebo, da naj se mladi zdravnik kar najbolj izpopolni v teoretičnih znanostih. Znanja ni nikdar preveč, zato je boljše, če se mlada zdravniška generacija še bolj nego doslej znanstveno pripravi za poznejšo prakso. Treba je odločno odkloniti poizkuse, da bi se medicinski študij «olajšal» z odpravo nekaterih teoretičnih predmetov. Anatomija in fiziologija, kakor tudi medicinska fizika in medicinska kemija, so neobhodno potrebni predmeti in osnovni pogoji za zdravniško prakso, če hočemo, da ne bo trpel ugled zdravniškega stanu. Samo če bomo neumorno iskali znanja in kar največ znanja, bomo zdravniki lahko koristili človeštvu. Tako je sklenil berlinski zdravnik svoja izvajanja.

Po tej načelni razpravi so se vrstili za strokovnjake zanimivi referati, ki so bili posvečeni raznim fiziološkim problemom prebavljanja in presnavljanja, zlasti glede na funkcijo in bolezenske motnje obisti, mehurja in drugih organov, ki so v neposredni zvezi z obnavljanjem človeškega organizma.

Razkritja gospe Lupescove

V rumunskih dvornih krogih krožijo govorice, da je gospa Lupescova, znana prijateljica bivšega rumunskega prestolonaslednika Karla, napisala knjigo spominov ter ponudila rokopis amerškemu dnevniku «Washington Herald» v objavo. Ne ve se še kako, a trdovratno se zatrdjuje, da je prišla rumunska vlada v posest originalnega rokopisa. Spomini se ne bodo publicirali, pač pa jih bodo dobile na vpogled pomembne vodilne osebnosti rumunske države.

Rumunski kraljevi dvor sploh napeto zasleduje vse, kar se je godilo med prestolonaslednikom in progmanstvom in med gospo Lupescovo. Spomini so rumunskemu dvoru baje dobrodošli, karlovi prijatelji pa so zelo razočarani, ker niso pričakovali takih odkritij.

Možje so pastorki prirode

Dr. Laumonier piše v nekem pariškem listu, da je treba tolikokrat povdarjano krilatico, da so ženske slabši spol, vreči med staro šaro. Ženske so odpornejše nasproti smrti. Več je vdov kot vdovcev, več stark kot starcev. Priroda je poskrbela, da se rodi več moških kot žensk, ker po naravi moški hitreje in številneje umirajo.

Povprečna življenska doba ženskega spola je nekoliko daljša nego pri moškem spolu. Pa ne da bi kdo ponovil star dovtip, da žene krajšajo moškemu življenje. To je prirodni pojav, ki ga zasledimo že pri živalih. Že pred rojstvom se degenerira več moških zarodkov kot ženskih. Moški zarodki so občutljivejši od ženskih. Moških mrtvorjenčkov je več nego ženskih. Vzlic temu pa se rodi več moških kot ženskih otrok, toda umrljivost dečkov je večja. V Angliji je l. 1913 prišlo na vsakih 100 umrlih deklic 129 dečkov.

Vzrok je bržčas ta, da moški oddaja več energije in se tudi čutno bolj izčrpa. Na moškem leži bolj nego na ženski teža življenja. Mnogo moških prekaša po nežnosti in občutljivosti ženske, ki so na zunaj nežne, na znotraj pa krepke, odporne in žilave.

× Spalna bolezen na Angleskem. Iz Manchestera poročajo, da se je tamkaj pojavila spalna bolezen, radi česar je vlada potom ministrstva narodnega zdravja odredila, da se morajo zgraditi posebne barake za izolacijo bolnikov.

× Lindberghovi spomini. Charles Lindbergh je napisal svoje spomine na preko-

merski polet iz Amerike v Evropo ter je prejel od založnika za rokopis 4 milijone dolarjev. Neki Američan, ki je prešel besede manuskripta pogumnega letalca, je izračunal, da je prejel Lindbergh za vsako besedo natančno 40 dolarjev ali po naše 2250 Din.

× Dražba ruskih draguljev na Dunaju. Na Dunaju napovedujejo v najbližnji bodočnosti dražbo ruskih draguljev, ki jih je sovjetska vlada zaplenila v ruskih plemiških dvorcih in v samostanih. Prva licitacija bo že te dni, nadaljnje se bodo vršile v oktobru in novembru.

× Največji vodilni zrakoplov na svetu. grade na Angleskem. Letalo bo imelo šest velikih motorjev. Merilo bo 254 m, to se pravi, da bo prekosilo v dolžini vse oceanske ladje sedanosti, njegova brzina pa bo 70 milj na uro. Aeroplan bo dovršen spomladi. Vodil ga bo pilot Bourney, ki bo skušal z njim najpreje leteti čez Ocean.

Spomenik

v Bathélemont-Bauzemontu (Francija), ki so ga odkrili prvim trem Američanom, padlim na francosko-nemški fronti.

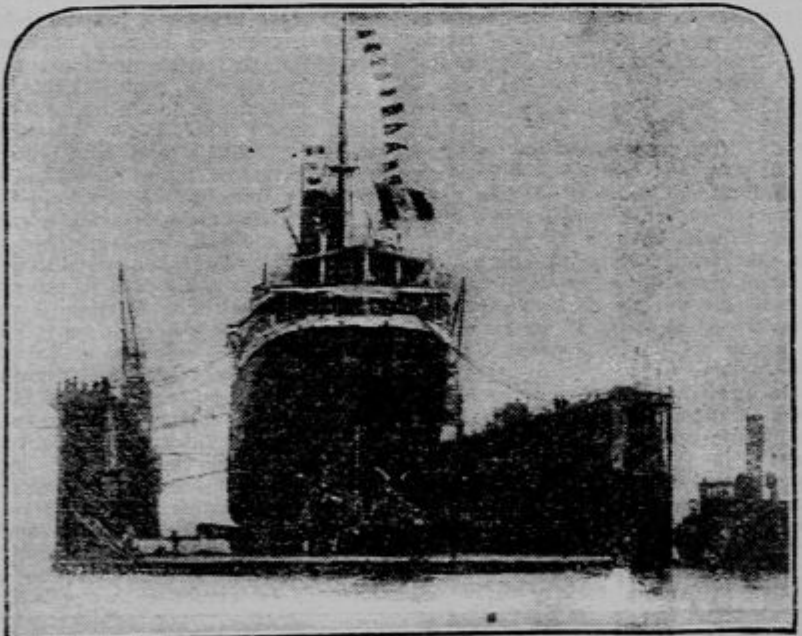
4000 obiskovalcev Triglava

zaznamu ejo naše koč. Vstop te tudi Vi v krog turistov in si raba vje primerno turistovsko obleko pri tvrdki Drago S i w b, L ubljana.

Brandenburška vrata v Berlinu,

skozi katera je šel spreved o priliki proslave Hindenburgove osemdesetletnice.

Plavajoči dok v Bordeauxu,

ki so ga Francozi dobili od Nemcev na račun reparacij.

Iz Afrike

Kirurg-örnec (asistentu): «Narkotiziraj ga!» («Pele-Mele»)

Spomini ministra dr. Beneša

IV.

Zgodovinska vodilna vloga Masaryka

Na moje potovanje v Oxford me vežejo spomini, ki so me osebno in človeško globoko ganili. Bilo je to v času, ko so bili zavezniki v zelo težavnem položaju, ko je bilo malo izgledov na naš uspeh in na svojih dnevniških sprehodih smo razmišljali o tem, ali ne bomo ostali vendarle samo emigranti, ki se v inozemstvu le s težavo prebijajo. Prof. Masaryka so povrh še navdajale skrbi za njegovo rodbino. Alice Masarykova je bila šele pred kratkim izpuščena iz zaporu in bal se je za njene živce, gospa Masarykova pa je bivala v Pragi in je bila zdravstveno tudi zelo slaba. Iz domovine so prihajale le zelo redke vesti. Na povratku v London mi je dejal prof. Masaryk, da že premissja o tem, ali bi ne kazalo, da se vrne domov. Če bomo našo stvar izgubili in če se naši ljudje doma ne bodo predramili, bi bilo morda res bolje. Sicer bi me res obesili, toda videl bi vsaj še enkrat svojo ženo, o kateri se bojim, da ne bo doživela konca vojne. Vi ste še mlad, vi morate stvar nadaljevati po vojni v inozemstvu.

Tudi jaz sem se spomnil svoje žene, ki je ravno takrat bila zaprta na Dunaju. Predstavljal sem si v duhu, kako bi izgledalo, če bi Masaryk uresničil te svoje besede, zavedal sem se pa, da je to, kar se dogaja, velika doba v naši narodni zgodovini, ne glede na to, ali konča naše podjetje z zmago ali porazom.

Imel sem občutek, da se s prof. Masarykom popolnoma razumeva. Čutil sem, da nisva le idejna pristaša, učitelj in učenec ter sodrujnika, marveč da sva postala in da ostaneva prijatelja, četudi naju loči starost za celo generacijo. Utrujen in z novim pogumom sem se vrnil na delo v Pariz. Bili so časi, ko je tudi najmočnejši človek potreboval osebno krepčilo.

Zavezniki in Avstro-Ogrska

Avstro-Ogrska je imela mnogo prijateljev in simpatizerjev. Poleg znanih avstrofilov, ki so pripadali konservativnim in katoliškim strankam in poleg močnega aristokratskega faktorja je delovala Avstrijem v prilog vatičanska politika s svojim velikim vplivom in je, bodisi posredno, bodisi neposredno, skušala zaščititi in ohraniti habsburško državo ves čas svetovne vojne. Socialisti in druga internacionala so videli koncem l. 1917, v vojni za uničenje Avstrije podaljšek tedanjega vojnega stanja. Zato jim ni prišlo, da se ideja vojne krepji in širi. Mednarodni pacifisti pa so več ali manj podpirali Dunaj in Budimpešto na ta način, da so delovali za čim hitrejši zaključek vojne.

Vsem tem čimteljem so se pridružili še mednarodni veliki finančniki. Ti so se bili za usodo predvojnih obveznosti Dunaja in Budimpešte. Imeli so svoje osebne zveze in so služili na Dunaju velike vsote. Vse to je bilo meročajno, da so se angažirali za avstrofilsko politiko.

Ti faktorji niso prezirali naših načelnih vzrokov zoper monarhijo, pritožb zatiranih narodov in dejstva, da služi Avstro-Ogrska nemškemu načrtu, vidi pa so rešitev v tem, da se izvede pregrupacija Avstro-Ogrske v obliki federalizacije. Mnogi so se celo sklicevali na znani izrek Palackega glede Avstro-Ogrske. Izrek je krožil v najrazličnejših variantah. Povzeli so ga mnogi, ki so se izdajali za naše prijatelje in ki so to tudi res bili. Zavoljo tega sem sestavil spomladi 1917. kratek memorandum, v katerem sem nastopil proti federalizaciji in sem to svojo spomenico razširil predvsem v oficijelnih krogih.

Dobrohotnost napram cesarju Karlu

Od začetka vladanja cesarja Karla pa do leta 1917. so vlade in odločilni zavezniški politični krogi motrili razmere v habsburški državi z izvestno dobrohotnostjo. Opirali so se pri tem na nekatera dejstva, ki so v glavnem odgovarjala stvarnemu položaju.

Predvsem je bilo znano, da je znaten del dunajskega dvora, posebno cesarica Zita in tudi cesar Karel, kakor tudi njuna okolica, protiprusko orientirana in da ni zoper Francijo ter da se ne strinja z nemško politiko v Belgiji. Zveze cesaričine obitelji z latinskim svetom so bile pred vojno zelo močne. Znano je bilo tudi delovanje Vatikana za predvojni status quo in naprežanje papežev okolice, da se vojna čimprej zaključi. Vse to skupaj je bil nekaj aksiom politike tega režima. Vedelo se je dalje, da je kronanje cesarja Karla celo na Dunaju izzvalo nek političen prevrat. Cesar Karel je v glavnem sprejel nekatero vodilne politične ideje Franca Ferdinanda, obdal se je s politiki, ki so pripadali prejšnji okolici ubitega prestolonaslednika in se je iskreno približeval nazorom, da se mora habsburška država, če hoče ostati to kar je, organizirati na osnovi federalizma.

Clam-Martinic in Czernin

Tako sta prišla na krmilo Clam-Martinic in Czernin, tako je padel vojni režim nadvojvode Friderika in njegovih pribočnikov, tako je prišlo do likvidacije ostrega protičeskega persekucijskega sistema, do amnestije čeških političnih krivcev itd.

Ta fakta so bila znana tudi zavezniškim državam in so jih z veseljem

pozdravili tudi krogi, ki so bili naklonjeni ideji čimprejšnjega zaključka vojne. Ti krogi so se zalagali tudi za to, da se Dunaj in Budimpešta odcepita od Berlina. V Parizu so dolgo verovali celo odločujoči faktorji, da ima Francija interes na stabilizaciji razmer v habsburški državi. Razpravljalo se je, naj bi bile osnove avstrijske federacije v tem, da se avstrijski Nemci in Madžari potisnejo v ozadje, na površje pa pridejo Slovani, predvsem Čehi.

Razume se, da so vsa ta fakta samo jala tendence za ohranitev avstrijske države. Na Dunaju so to dobro vedeli. Stvar je bila znana i nam, ki smo čestokrat videli posledice teh političnih tendenc in razmer. Baš iz tega razloga smo tem vprašanjem posvetili toliko pozornosti in dela.

Razdelitev Avstrije naj se odgodi...

Meseca januarja 1917. sem bil v Rimu, odkoder sem se 5. februarja odpeljal k prof. Masaryku v London. Ko sem se mudil v Londonu, je bil prišel v Pariz Svatkovski, dne 10. februarja pa sem se razgovarjal z dr. Sycshravo, ki je imel poročila za profesorja Masaryka in zame. Ta razgovor je dr. Sycshravo iznenadil. Svatkovski je v glavnem govoril o Avstriji kakor v decembru prošlega leta in je bil celo mnogo odločnejši. Po njegovih sodbi bi se bila morala razdelitev Avstro-Ogrske odgoditi za kakih 20 do 30 let. Svatkovski je dejal: «Čehi boste morali direktno in radikalno razbiti monarhijo. Antanta in Rusija nimajo pravice podvzemati korakov za sklepanje posebnega miru z Avstro-Ogrsko in Bolgarijo.»

Nadaljna njegova poročila z Dunaja so slikala nerazpoloženje proti Nemcem. Svatkovski je imel tudi priliko govoriti z Andrassyem, ki je bil v Švici in z bolgarskim poslanikom Radevom v Ženevi. Pripomnil je tudi, da je Rusija sama zelo slabotna in da z njeno zmago ni mogoče računati. Vse, kar je Svatkovski povedal, je kazalo, da so stvari zelo resne.

Dr. Sycshrava je pokazal Svatkovskemu tudi 79. številko ruskega «Čehoslovaka», v katerem je urednik Pavlu ugotovil, da javno mišljenje slovanske Rusije, ki bi morala dajati iniciativo v slovanskih in češkoslovanskih zadevah, na žalost ni toliko budno kakor bi bilo želeli.

Svatkovski je nato odgovoril, da ima tudi o tem poročila z Dunaja. Czernin se je namreč nedavno enako izrazil. Povedal je, da na Dunaju dobro vedo za naš uspeh v not, ki so jo zavezniški predložili Wilsonu, in da je tudi znano, da ta uspeh ni izšel iz Rusije. Na Dunaju pa sodijo, da je to uspeh angleške politike.

Avstrija in mirovna pogajanja

Glede mirovnihi pogajanj se je g'asilo poročilo, čakajo v Avstriji na ugoden trenutek, ki bi nastopil takrat, če bi bili Nemci, na katerem delu fronte poraženi. Načrt pa je bil ta-le: Rusija naj bi dobila vzhodno Galicijo, Rumunija južni del Bukovine, Srbija Bosno in Hercegovino, z Italijo pa bi se bilo treba rogajati radi odstopitve manjših ozemelj, kajti vsi so bili prepričani, da Italija ne bo imela velikega teka. Nekateri so celo hoteli dodeliti Avstriji Gornjo Slezijo in govorilo se je celo o tem, da je možna vojna med Avstrijo in Nemci. Čehom in Jugoslovenom naj bi se dovolila v Avstriji izvestna avtonomija. Beseda «osvobojenje» v zavezniški noti prezidentu Wilsonu, pa je tolmačil odposlanec, se ne sme razumeti kot «samostojnost».

V poročilu Svatkovskega takrat nisem videl direktne in trenutne opasnosti. Tudi nisem pojmoval besedila note prezidentu Wilsonu v navedenem smislu, ker sem verjel zaveznikom in sem bil pod velikim vtisom našega uspeha. Iznenadilo pa me je kmalu, da je začel «Matin», ki je imel zveze z odločujočimi faktorji na Quay d'Orsayu priobčevati sumljive članke, ki so dišali po avstrofilstvu.

Sikst Burbonski poseže v dogodke

Kmalu sem konstatiral, da potekajo navedeni članki iz Švice, kjer se je tedaj mudil Sauerwein, ki je bil na potovanju. Šele pozneje smo videli, da je bilo to odjek akcije princa Siksta Burbonskega. Opazil sem tudi v francoskih krogih, ki so nam bili sicer naklonjeni, da začnajo kolebati glede naše stvari.

Vendar nisem izgubil vere v stvar, ker sem te dogodke smatral samo za manever francoskih avstrofilov, ki imajo zveze z desničarskimi ruskimi krogi. Smatral sem za pravilno, nadaljevati začetno delo brez kolebanja, ne oziraje se na levo in desno ter iti naravnost k cilju.

Svatkovski je bil naš iskren prijatelj, toda političen oportunist in dober sluga ruske politike. Bil je njen refleks in tolmač v vseh okoliščinah. Poznavajoč njene slabosti in napake, je to politiko opravičeval in popravljal, kar se je popraviti dalo, ni bil pa napram nam nikdar tako brezobziren, da bi nas na račun ruske službene politike čimnično varal. Imel je dostop v vse službene kroge zaveznikov, imel je najlepše zveze z Izvoliskim, Giersom in z ruskim poslanikom v Švici, imel je izvrstne organizirano vohunstvo v Avstro-Ogrski in je bil predvsem dobro informiran.

I. O. Curwood:

Preganjana žena

Roman.

»Toliko da nisem zavrtal luknje v siromaka Joeja, ko sem prišel, se je nasmešnil. »Toda, Johnny, ko sem videl, kaj je napravil, bi ga bil najrajši objel! Joe pravi, da je bil tisto noč, ko nas je Fitz Hugh izsledil in ko je Jana mislila, da sanja, njihov tabor tik zraven nas v sosednji dolini. Pomagačev ni imel, toda hotel je sam opraviti in naju umoriti v spanju — tedajci pa je Jana zakričala. Joe pravi, da mu je moral sam peklenšček vdihniti misel, da se je vzpel tisti večer na hrib. Opazil je naš ogenj in je prišel pogledat.«

Tih glas je zaklical izza vrat. Bila je Marija. Ko je odšla Jana k njej, so se oči starega Donalda zdajci zasvetile. Oprezno se je ozrl, da vidi, ali je res odšla — nato se je sklonil k Aldousu in je hripavo zašepetal:

»Johnny, prav čuden razgovor sem imel z Rannom — ali s Fitz Hughom, kakor mu pravite vi — preden je umrl. Ko sem prišel k njemu, je bil še živ. Da mu je umreti, je vedel, a vendar se je smehljaj in bil ravnodušen do konca. Hotel sem ga nekaj vprašati, Johnny. Na vse pretege me je mikalo zvedeti, z a kaj je bil grob prazen! Toda on je vpraševal po Jani; nisem ga hotel motiti v poslednjih trenutkih. Privel sem jo. Prvo, kar jo je vprašal, je bilo to, kaj so rekli ljudje, ko so zvedeli, da je zastrupil svojega očeta! Ko mu je Jana odgovorila, da ni prišlo nikomur na um, da bi utegnil biti sin očetov morilec, je Fitz Hugh obsedel, oprt na sedla, tako blede in tihi, da sem že mislil: umrl je z odprtimi očmi. A tedaj je prišla resnica na dan. Smejal se je, Johnny, ko je pripovedoval, kako in kaj. Zavdal je bil očetu, da bi se polastil njegovega denarja. Kmalu nato je prišel v Ameriko. Kako se je v njem porodila misel, da je njegov zločin odkrit, nama ni utegnil povedati. Umiral je. Bilo je, kakor da se mu blede. Misli! je, da so mu za petami. Zato si je izpremenil ime in je razširil glas, da je Mortimer Fitz Hugh poginil v gorah. In, Johnny — preden sem ga utegnil vprašati tisto zastran groba, je umrl!«

Glas starega Donalda je bil malone žalosten od razočaranja. »Čuden grob je bil to,« je dejal. »In obleka, ki je ležala v njem, je bila tako lepo in skrbno zložena.«

Aldous je položil roko na Mac Donaldovo desnico.

»To je kaj preprosto, Mac,« je rekel — toliko da se ni zasmejal potrtosti, ki se je še vedno zrcalila na tovariševem obrazu. »All se vam ne zdi? Fitz Hugh ni mislil na možnost, da bi kdo odkopal grob. Zato je položil vanj obleko, uro in prstan, hoteč se iznebiti teh stvari. Bal se je, da ne bi izdale njegove istovetnosti. Zakaj, Donald —«

Jana se je spet vrnila k njima. Položila mu je svojo hladno roko na čelo in se s prstom zažugala Donaldu.

»Pst!« je rekla prijazno. »Vaša glava je vsa vroča, dragec, nič več ne smete govoriti. Treba je, da ležete in zaspate. Voščite Johnu lahko noč, Mac Donald!«

Kakor poslušen deček je Mac Donald storil, kar mu je velela,

79

in je odšel iz koč. Jana je zrahljala blazine in je podložila Johnu glavo.

»Ne morem spati, Jana,« se je branil.

»Pa sedem k vam in vas bom božala po obrazu in po lasih,« je dejala ljubeče.

»In mi boste pripovedovali?«

»Ne, govoriti ne smete. Toda, John —«

»Da, ljubica.«

»Če mi obljubite, da boste čisto, čisto mirni in boste tudi mene pustili pri miru —«

»Da.«

»Tedaj vam napravim blazino iz svojih las.«

»Molčal bom,« je šepnil.

Razpletla si je lase in se je nagnila z glavo naprej, tako da so nalik povodnji oblili zglobove. Z občutkom blaženega miru je pogreznil obraz v njihovo bogato, sladko mehko. Nežno kakor hladni dihi, ki ga je ogrinjal v urah nezvesti, ga je milovala njena roka. Vsesavaje opojni vonj njenih kodrov je zaprl oči; čez nekaj časa je zaspal.

Mnogo ur je čula Jana pri njem ter premišljevala svojo srečo.

Ko se je Aldous prebudil, je bil v koči jutranji somrak. Jane ni bilo pri njem. Nekaj minut je ležal nepremično in gledal proti oknu. Vedel je, da je dolgo spal in da se svita. Počasi se je vzravnaval. Silne bolečine po vsem telesu so bile minule, šepal je še, a nič več ni bil tako brez moči. Oprezno se je zrinil na rob pograda; čez nekaj časa je sedel in ko se je začutil dovolj krepkega, je poskusil vstati. Uspeh ga je zadovoljil. Spravil se je na noge. Videč, da mu visi obleka na steni, se je napravil. Nato je odprl vrata in je stopil venka v jutro, le malce prišepavaje med hojo. Mac Donald je bil že pokoncu. Janin šotor je stal tik ob koči. Moža sta se mirno pozdravila in jela tiho govoriti, toda Jana ju je slišala; trenutek ni trajalo, da je z vihrajočimi lasmi pritekla iz šotora ter planila Johnu Aldousu naravnost v objem.

Tak je bil pričetek treh prelestnih dni, ki so še ostali Jani in Johnu Aldousu, da jih preživita v Mac Donaldovi dolinici zlata in solca in sinjega neba. Bili so bajni, krasni dnevi, polni neskončnega miru in sreče in čudne izpremembe so se pripravljale v njih. Drugi dan sta jahali Jana in Marija sami k votlini, kjer je bila pokopana Jana Mac Donaldova, in ko sta se vračali v zlatem popoldanskem solncu, sta vodili konja za seboj in sta stopali roko v roki. Ko pa sta prišli doli, tja, kjer so De Bar, Aldous in Mac Donald preizkušali bogastvo temnega peska ob reki, sta blesk Marijinih oči in zarja na Janinem obrazu pripovedovali davno legendo o Mariji Magdaleni in o vitanju novega dne. Šele zdaj je Aldous opazil, da je Marija krasna ženska. Jana pa se je ljubko in srečno smejala tisti večer in marsikaj je šepnila Aldousu na uho, med tem ko sta se Marija in De Bar dolgo časa samotno izprehajala pod zvezdami in sta se naposled vrnila roko v roki kakor dva otroka. Preden so odšli spat, je Marija zašepetala Jani nekaj, kar je kmalu nato Jana zašepetala Aldousu.

»Želita si, da bi bila poročena obenem z nama dvema, John,« je dejala. »To velja seveda le tedaj, ako ti, dragec, nisi opustil namena, da me vzameš,« je dodala z blaženim nasmeškom. »Kako misliš?«

Njegov odgovor jo je pomiril. Vsa vesela je šepnila Mariji Johnovo pritrdilo. Z dolgim in pomembnim stiskom rok so voščili drug drugemu lahko noč.

Tretji in poslednji dan je bil najlepši izmed vseh. Joejeva rana z nožem ni bila težka. Več bolečin mu je povzročal udarec, ki ga je bil dobil na glavo. On in Aldous sta bila sposobna za pot in snovali so načrte, da se četrty dan za rana odpravijo na pot proti domu. Mac Donald, ki je bil iztaknil nadaljni tucat vrečic s suhim zlatom, je razlagal Aldousu, kaj bi bilo treba ukreniti, da si po zakonu pridobita lastništvo dolinice. Glas, s katerim je to govoril je bil neprimerno, prav kakor da se trudi. Njegov glas je bil negotov, v oči se mu je zrcalil nemir in njegova ramena so bila še bolj upognjena nego po navadi.

Nazadnje, ko sta ostala sama, je rekel Aldousu malone ihto:

»Johnny, Johnny — samo da ne bi bilo tukaj zlata!«

Ozrl se je proti goram. Aldous je vzel njegovo veliko, hrapavo desnico med svoje roke.

»Kar naravnost povejte, Mac!« je dejal mirno. »Saj slutim, kaj je.«

»Ne bilo bi prav nasproti vam, Johnny,« je rekel stari Donald, še vedno gledaje v gore. »Ne bilo bi prav nasproti vam. Ako si tu zagotovite zemljišča, nastane semkaj naval. Kaj to pomeni, veste. Na tisoče ljudi bo tod ... Umejte me ali ne umejte — tu je votlina z Jano in koč, v kateri sva živela, in meni se zdi, kakor da bo s tem oskrnjena ona.«

Obmolknil je. Ko je Aldous še tesneje stisnil njegovo veliko roko, se je nasmešnil.

Tako bi tudi bilo, Mac,« je rekel Aldous. »Opazoval sem vas, ko smo snovali načrte. Te koč in to zlato so ostale neodkrita delj nego štirideset let, prijatelj Donald — in ostanejo neodkrita tudi v bodoče, dokler bodo imeli De Bar, John Aldous in Donald Mac Donald kaj besede pri tem. Nihče si ne bo zagotavljal zemljišča, Mac. Dolina ni naša. To je vaša dolina — in vaše Jane.«

Jana, ki se je še baš tedaj vrnila k njima, je bila radovedna, o čem govorita, ko tako stojita drug nasproti drugemu in si stiskata roke. Aldous ji je povedal. In tedaj je stari Donald priznal, kaj mu je bilo na srcu in kakšna skrb mu je odzeta. Zdal, ko je bil končno našel svoj dom, ga ni mislil tako brž ostaviti. Njegov namen je bil, da ostane pri Jani. Hotel jo je prenesti iz votline in jo pokopati pri kolibi; pokazal je prostor, zaraščen s divjimi jacinami in astrami, kjer je sedevala na bregu reke in ga opazovala, ko je izmival zlato. Oni pa lahko pridejo vsako leto po zlato in tudi on ga bo pridobil v njih odsotnosti, samo zanje, da si ga vzamejo, kolikor ga bo. Vse, česar si želi, je to, da bi imel dovolj živil, Jano in svojo dolinico. Ko je tako govoril, se je Jana odvrnila od njega, da bi skrila svoj solzni obraz. Tudi Johna je nekaj davilo v grlu in meglja mu je bila na očeh, ko jih je z Mac Donaldom vred upiral v gore.

Tako se je zgodilo, da so četrto jutro, ko so bili krenili proti jugu, obstali na poslednjem vrhu, ki je ločil dolinico od večje doline, in so se ozrli nazaj. Donald Mac Donald je stal sam pred kočjo in jim je mahal z rokami v slovo.

K O N E C.

Novi angleški davki

Angleški parlament skleni o uvedbi novih državljanskih davkov čisto drugače kakor druge poslanske zbornice na kontinentu. Vsako pot, ko razpravlja parlament o novem proračunu, prejme zakladni minister v Londonu cele vreče pisem, v katerih mu svetujejo prijatelji in znanci, pa tudi docela neznane osebe, in kakšnim virom naj se zateče, da izenači nujne potrebe dežele z davčnim viškom.

V debati o zadnjem proračunu je dospel med drugimi tudi predlog, naj bi se obdavčile mačke. V Veliki Britaniji je pisal Churchill predlagatelj, imamo 13 milijonov mačk. Če bi vsako mačko obdavčili s petimi šilingi (približno 70 Din), bi dobila angleška državna blagajna na leto 3.250.000 funtov.

Originalno misel je sprožil drugi predlagatelj. Pisal je finančnemu ministru: »Ogradite Hyde - park v Londonu in zahtevajte od vsakega potnika en panny vstopnine. Na ta način se bo steklo v državno blagajno vsako leto 12 milijonov funtov.«

Tretji predlagatelj je svetoval, naj bi se obdavčili vsi imoviti zakonci, ki so brez potomstva. Plačali naj bi na leto po 25 funtov.

Temu pametnemu predlogu je sledil nekoliko depaširan nasvet, naj bi vlada obdavčila vsako solčno stanovanje z 10 funti davka. Mnogo humorja je izzvalo pismo, v katerem je nekdo predlagal, naj se obdavči vsak angleški državljani, ki tehtja nad 90 kg. Utemeljil je svoj predlog z originalno pripombo, da človek, ki prekorači to težo, škoduje prometu, posebno železnici in tramvaju.

Manikalo ni tudi predlogov, naj se uvedejo takse na papirje in opice ter tudi nasvetov, naj proda Anglija Gibraltar Španiji, Malto Italiji, Kanarske otoke pa Franciji. Slednjič se je našel neki hudobnež, ki je predlagal, naj se izdela zakonski projekt, ki bi omogočil prijateljem in zakoncem kaznjencev, da dosežajo prostost kaznjencev, če se zanje vrneča določena vsota v državno blagajno. Ta predlog pa je zadel pri zakladnem ministru na velik upor, ker bi se razmere, če bi se tak zakon obistnil, zelo poslabšale in bi nastopila doba socialnih krivic za ubožnejše sloje.

Restavracija „LJUBLJANSKI DVOR“

Sezona morskih rib

V petek se začne v restavraciji Ljubljanski dvor sezona morskih rib. Točil bodem najboljša vina, tudi letošnje portugalko. Specialiteta prstni kraški teran. Vsa večer od pol 8 ure naprej igra salonski orkester.

Vstopnine prosto.

Odprto do 1. ure po polnoči.

..... Za obilen poset se vlijudno priporoča
..... restavrat B. Pupovac

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Bomazna predilnica in tkalnica v Trzinu (Slovenija) išče za takojšnji vstop

tkalnega mojstra

z večletno prakso in dobrimi izpričevali za tkalnico za surovo blago. Poznati mora tkalne stroje z avtomati. — Nadalje išče

dvoranskega mojstra

kateremu obleži nadzorovanje, vzdrževanje in odgovornost za večje št. vilo tkalnih strojev za surovo blago; dokazati mora, da je vodil že dal časa tak posel z uspehom ter da pozna tkalne stroje z avtomati

FLIT
uničuje
muhe, komare,
mole, mravje,
stenice, ščurke

„Rumeni navoj s črno rako“

Naznanjamo tužno vest, da je naša dobra soproga, sestra in teta, gospa

Alojzija Drenovec roj. Vorina

dne 6. t. m. po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere mirno - Gospodu zapuša

Pogreb drage pokojne bo v petek dne 7. t. m. ob 5. uri popoldne iz državne bolnice na pokopališču k Sv. Križu, Ljubljana, dne 6. oktobra 1927.

Žalujoči ostali.

Električno brušenje
britvic in rezil

Besednik in drug
Ljubljana
Prešernova ul. 5.

Pogubo vsaki družini

»našajo nalezljive bolezni. Kako se jih ubrati? Izvesti iz knjige Dr. Josip Tičar«

Bo nalezljivim boleznim

Cena s poštnino vred Din 19.50

»ročila na knjižno fiskovno zbiranje v Ljubljani«

Trgovci zahtevajte
engros ceno.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljšo sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu, trganju, želodčnim boleznim itd. Dobi se v vsaki apoteki, drogeriji in trgovini.

Glavna zaloga:

Vitimir Dolinšek
Agentura „Juniper“

Celje, Gosposka ulica št. 26.

Izkoristite si svoj svobodni čas!

Brez posebnega strokovnega znanja si boste zagotovili sijajen zaslužek s prodajo državnih vrednostnih papirjev na mesečna odplačila.

Vpoštevajo se samo inteligentne dame in gospodje. Samo pri nas je moči mnogo zaslužiti, ker je naše podjetje največje in najbolj kulantno in ker je samo pri nas vsak kupec gornjih papirjev obenem brezplačno zavarovan za slučaj smrti na zneske od Din 10.000 do Din 50.000. Izrabite to sijajno priložnost in javite se takoj.

Prodaja državnih papirjev

Split, Narodni trg br. 11/a

Poštanski pretninac 126.

Zahvala.

Ob prebridki izgubi, katero mi je prizadela neizprosna kruta usoda s tem, da je vzela našega tako dobrega, srčnoljubljenega soproga, skrbnega ljubečega očeta, gospoda

Jožefa Janka rudniškega nadpaznika

sem prejela toliko izrazov srčnega sočutja, da mi je dolžnost se tem potom srčno zahvaliti.

Vsem, kateri ste blagega pokojnika ob skali v njegovi dolgi bolezni, vsem kateri ste mu darovali mnogoštevilne krasne vence, cenj. ravateljstvu, vsem cenj. gosp. tovarišem uradnikom in njih ob teljm in vsem delavcem mežiškega rudnika, mežiški in činski požarni bramb, gosp. pevcem, i lubim sosedom, prijateljem in znanecm, kateri so prišli od biizu in daleč spremit dragega pokojnika in mu po kazali čast na njegovi zadnji poti. Vam izrekam, iskrena priščna hvala!

ČRNA v oktobru 1927.

Globoko žalujoča vdova
Marija Jank
s hčerkico Ernico.

Velour in plis
za damske plašče, velur.
izbira, ugodne cene
R. Miklauc
Pri Skovini
Ljubljana, Ljubičeva 11

Naročila in vse dopise, ki se nanašajo na oglasni oddelek, pošiljajte na: **Mali oglasi**, Ljubljana, Priljubljana, Tel. št. 2492.

Mali oglasi

Ure pristojbine je vprašati oboje s naročilom, se čer se oglasi na pristojbino, čeprav račun pošlje kraljico Ljubljana, št. 1882.

Mali oglasi, ki služijo v parredovalne in ročaj, as namere občanstva, vrata beseda 50 par - Najmanjši znesek Din 5 - Priljubljana za šifro Din 3 -

Ležnje, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vrata beseda Din 10 - Najmanjši znesek Din 10 - Priljubljana za šifro Din 5 -

Službo dobi

Krojače
prvotne, za velike kose, sprejme takoj modni atelje Josip Ivančič, tu, Selenarova ulica 1. 30549

Kleparskega pomočnika
samostojnega, sprejme Plačam dobro. Tomaž Suteršič, klepar, Soderica. 30541

Spretno likarico
za perilo sprejme takoj. Plemenite ponudbe s zahtevom plače na oglasni odd. »Jutra« pod »Likarica«. 30494

Trg. učenca
pridnega, zdravega in močnega sprejme takoj F. Dravkovič, Ljubno v Savinjski dolini. 32189

Strojnik-elektrotehnik
za Dieselmotor, ki je več obremenitvi, tudi instaliranja, dobi stalno službo pri Kmetijski električno-strojni družini v Velikih Laščah. Stanovanje in razsvetljavo, plača po dogovoru. Ponudbe do 20. t. m. Na stop službe po dogovoru, možen pa tudi takoj. 32207

Mehanika
za plašne stroje potrebne. Samo oni, ki morejo popolnoma samostojno izvrševati vsa popravila na vseh sistemih, a v prvi vrsti na strojih »Adler«, naj pokličejo pisarne ponudbe s predložitvijo delovnega lista. Schwarz, Beograd, Sremska 5. 30498

Pekovskega vajenca
močnega in pridnega sprejme pekarija Jurij Ravnik na Bledu. Vsa oskrba v hiši. 32241

Brivskega vajenca
tako sprejme; še nekoliko izkušen imajo prednost. Josko Bertič, Ljubljana. Kette-Murnova cesta 4. 32208

Čedno dekle
zmožno opravljati vsa hišna dela, ki zna dobro kuhati in šivati, sprejme takoj majljna družina v Zagrebu. Naslov oglasnem oddelku »Jutra«. 32213

Čevljarkega pomočnika
sprejme takoj. Jos. Prešeren, Celovška cesta 65, Ljubljana 7. 32219

Vajenka
stara 14 let, se sprejme v trgovino s mehanim blagom na delati. Učna doba 3 leta. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32254

Pianista
za salonski orkester dnevno in nočno. Dopis pod »Rutina« na oglasni odd. »Jutra«. 32156

Izurjena šivilja
s dobrom oku-om se pripri- roči eni damam na doma in prevzame delo tuji na dom. Sv. Petra cesta 25. 30478

Trgovca
s konjico, v svrhu razpisavanja finisa likerja, iščem v Ljubljani. Kapital ni potreben. Cenjene dopise na oglasni odd. »Jutra« pod značko »Liqueur«. 32203

Potnike
zanesljive in pošteno zastopnike in agente sprejme proti dobri proviziji tvornica pišaj. Ponudbe pod šifro »Zanesljivi« na oglasni odd. »Jutra«. 32227

Fina šivilja
izdeluje najmodernejše plašne po 100 Din, najceneje kostume in toalete. Kje, pove oglasni odd. »Jutra«. 32226

Več potnikov
ki posejajo trgovne izven Ljubljane po Sloveniji, Hrvaški, Borni, Vojvodini, Srbiji itd., se za razpisavanje vsakomur potrebnega predmeta proti dobri proviziji iščejo. Cenj. ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »Takoj XX«. 32207

Nočno zaposlenje
išče mladi, srednjekoleski is-obražen gospod. — Ponudbe pod »Honorar«. 32261

Profesor
konservatorij Anton Ravnik daje privatne klavirske ure. Informacije v oglasnem oddelku »Jutra« 32102

Učiteljica klavirja
s dolgoletno prakso po- buja po najboljši metodi, vestno in strogo. Sprejma tudi začetnike. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32245

Miss Farler

angleške ure. — Dvočrakov ulica št. 3, III. nad. 32174

Službe išče

Odvetniški
Sollicitator z večletno sodno in odvetniško prakso, zmožen vsa kovanjska pisarniška del. Spretno strojepec, teli- službe v kakš odvetniški pisarni. Nastopi lahko takoj. Ponudbe je poslati na: naslov: Josip Peček, Kr- kavas 51, pošta Krk. 32170

Gospodična
z znanjem prodajniških in pisarniških poslov išče služ- be v mestu ali na tefeli. Cenj. pou- na gladi odd. »Jutra« pod značko »Vridnost«. 32184

Trg. pomočnik
mlad, išče mesta kot po- močnik ali kot skladničar. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32190

Hotelska Sobarica
teli premeniti službo v boljši hotel kot prva soba- rica. Najraje gre v bližino Maribora. Naslov pove o- ddelku »Jutra«. 32204

Natakarica
začetnica išče službo kjerkoli. Vajena je tudi drugih hišnih del. E. Volavšek Pišec ob Savi. 32206

Dobra kuharica
samostojna, srednji let, polnoma zanesljiva, veča nemškega in slovenskega jezika, išče službo k boljši mali družini ali k samo- stojnemu gospodu. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32208

Kot učenka
bi rada stopila v trgovino, kjer bi imela vso oskrbo, bi bi teletnikarja, ki ima po- trebno toliko izobrazbo. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32202

500 Din
dam onemu, ki mi preskri- bi v Ljubljani ali okolici stal- no mesto blaginjske ali pro- dajalke. Dopis pod »- Garancija 4%« na oglasni odd. »Jutra«. 32243

Kletar
ki poseduje osebno pravico ter poloti akcijo, išče služ- be v hotelu ali drugje. Ev- prevzame gostilno ali ali- no. Ponudbe pod šifro »- Poverljivi« na oglasni odd. »Jutra«. 32194

Natakarica
ki je napa-ila še gos- podinji tebe išče službo za Maribor. Šla bi v kuh- njo, da bi se še bolj priu- čila. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32217

Kuharica
starejša, teli stalne službe k dvema osebam. Ponudbe pod šifro »Dobro ravnanje« na oglasni odd. »Jutra«. 32218

Vesten mož
v najboljših letih, reduciran državni poduradnik, teli primerne službe. Gre kot inkasat, skladničar, nad- znatelj dela, pisarniška moč ali zaupni kurir. Pod- jetje ali trgovca, ki bi za- bil zanesljivo osebo, pro- sim, da pošlje »-oj naslov pod »Rabim zanesljivca« na oglasni odd. »Jutra«. 32222

Prodajna
starejša, teli stalne službe k dvema osebam. Ponudbe pod šifro »Dobro ravnanje« na oglasni odd. »Jutra«. 32218

Auto Ford 1925
prodajam za Din 12.000. — Poizve se: garata Ljeto, Miklošičeva cesta. 32231

Prodajam

Veliko mizo
za razstavljanje, dobro ohran- jeno, ugodno proda Schrey, Beethovnova ulica 9, priči. 32137

Blagajno
pisalno mizo, visoko omaro, 2 fotelja, 20 m² smrečevih desk, 7 m² hrastovih plo- hov, 10 m² bukovih desk, 4 varzone lesnih odpadkov, 8 m² parjenih bukovih in hrastovih desk, moško kolo, 400 javorjevih klosetnih desk, prodajam takoj. Kapci naj takoj javijo »-oj naslov krajnjemu sodišču v Litiži pod ojr. št. E 717-37. 32230

Šivalni stroj
dobro ohranjen, se poci- ni proda. Solo, Poljska cesta 20, vrata 8. 32244

Otroški voziček
se poci- ni proda. Trebar, — Miklošičeva cesta 15, dvo- rišče. 32233

Hladilna naprava
»-lomilna, se v obra- tu, popolnoma brezhibna, se proda po zelo ugodni cen- i, pripravna za mesarje, mle- karne, hotele. Ogleda se pri Fr. Slamič, Gospo- sveltka cesta. 32230

Zlata zapestnica

lega, z biseri, diamanti in turkizi za materialno vred- nost naprodaj pri »Poseta«, Miklošičeva cesta 4. 32236

Pridelki

Krompirja
gorenjskega, prodajam voč- vagonov. Franko Kranj — 1.00 Din. Adolf Kern, — Kranj. 32113

Kupim

Bukovo ogije
in drva kupimo. Ponudbe družbi Lirija, Ljubljana, Dunajska cesta 46. 30509

KUPUJEM
stare moške obleke, čevlje, pohištvo itd. Plačam bolje kakor vsak drugi. Dopisni- ca zadostuje, da prilem na dom Aljezja Drame, Ljub- ljana, Galusova nabrežja št. 29. 30316

Stare obleke
čevlje in pohištvo kupim. Dopisnica zadostuje, da prilem na dom! — Golob Marija, Galusova nabrežja št. 29. 32188

Sedlarski stroj
do Din 1000 kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Ju- tra«. 32118

Površnik

za srednje močno osebo, do- bro ohranjen — kupim. — Ponudbe je poslati na o- ddelku »Jutra« pod značko »Površnik«. 32237

Vreče

od monopolske soli, večjo množino, kupim. Ponudbe prosim na oglasni odd. »Ju- tra« pod šifro »Cele vreče«. 32187

Košaro

za perilo, srednje veliko, dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe je poslati pod — značko »Košara« na o- ddelku »Jutra«. 32238

Več stolov

rabilnih, takoj kupim. Na- slov v upravi. 32246

Jesenove sode

od 300 litrov v vsaki množ- ini po jako ugodni cen- i kupim. Prosim posredoval- cev. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32235

Stroj

za navijanje (Spilmachine) s 6 »-palami kupim takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 32268

Masažni aparat

visokotekovni, manjši ti- pe, nov ali dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod šifro »Radilux«. 32209

Razpisujemo

dobavo 7.500 kom. zidne opeke. Ponudbe do 13. ok- tobra 1927. Več pri podpi- sanji. Direkcija državnega razpisnika, Zabukova p. Kr- že, dne 4. 10. 1927. 32138

Sadije

Užitnega kostanja
prodajam večjo množino. — Cenjene ponudbe pod »Debele« na oglasni odd. »Ju- tra«. 30506

Peret

Trgovsko hišo
z modernim preurejenim lo- kalom, z vsem trgovskim in pisarnim inventarjem ka- ko tudi trgovskim bla- gom, prodajam v Novem mestu iz proste roke. Hiša je v jako dobri stanju, z vodovodom in električno razsvetljavo ter lepim — prostornim vrtom. Ela Ka- stelic, Novo mesto 112. 32129

Travniki

v manjših parcelah v Tr- novskem predmestju ob ce- sti na »Rakovo« jeliše raz- prodaja 9. oktobra popoldne na licu mesta. Ivan Kregar. 30135

Majhno hišo

z vrtom ali dvoriščem, v mestu ali bližnji periferiji, kupim. Ponudbe s cenjo, — plačilnimi pogoji in opisom pod šifro »Majhno hišo« na oglasni odd. »Jutra«. 30490

Vilo

ali vili podobno hišo, s lepo romantično lego kupim na Stajerskem ali Kranjskem. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod šifro »Vila«. 32271

Lepa nova hiša

z gostilno in vsem gostilni- škim inventarjem se proda. Električna razsvetljava. — vodnjak, drvarnica, lepo dvorišče, na lepi legi; pro- da se radi družinskih raz- mer. Cena 150 tisoč Din. — Ogleda se lahko takoj. 5 minut od kolodvora, 10 mi- nut od mesta. Gorenjsko. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 32264

Lokali

Lokal
s stanovanjem, za trgo- vino s mehanim blagom, v prometnem kraju, najraje brez zaloge, vzamem v na- jem. 32128

Pekarno

na glavnem trgu v Trbo- vljah, novo vplvano, pod ugodnimi pogoji proda last- nik Ivan Orešnik št. 67. 30135

Trgovino

event. z gostilno kupim v trgu ali predmestju. Ponud- be s nataničnimi referencami na oglasni odd. »Jutra« pod značko »Trgovce«. 32256

Vnapiem

Hlev
s uporabo podstrešja oddam na Klavžni ulici 22. (Tr- novo.) 32224

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob in kuh- nje, oddam takoj. Poizve se v pisarni na Celovški cesti št. 10. 32225

Stanovanje

s dvema sobama, kuhinjo in priključnimi oddam s 1. no. rumbrom. Ponudba na — oglasni odd. »Jutra« pod »1000 Din«. 32239

Stanovanje

2 do 3 sob, s priključniki, iščem s 1. novembrom. Po- nudbe na oglasni odd. »Ju- tra« pod »Sredina me- sta«. 32257

Sobe

Lepo sobo
za 1 ali 2 gospodini oddam. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32214

Opremljeno sobo

veliko, lepo, s dvema po- steljama, električno razve- tljavo, posebnim vodom, v centru mesta, oddam dvema gospodoma ali go- spodinoma. Na željo tudi pianino in zajtrk. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32201

2 sobi

s strogo separiranim vho- dom takoj oddam, ena kras- na v prvem nadstropju. — druga podstrešna. Anton Maver, Ahacjeva 5. 30540

Gospodična

teli opremljeno sobo v cen- trumu za 1. novembrom. Po- nudbe na oglasni odd. »Ju- tra« pod »November«. 32168

Sobo

v bližini obrtne kole s dve- ma posteljama, z električno razsvetljavo oddam takoj. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32195

Sobo

s posebnim vodom in elek- trično razsvetljavo. Naslov pove oglasni odd. »Ju- tra«. 32196

Mesečno sobo

prazno, išče mirna starejša gospodična. Ponudbe je po- slati na oglasni odd. »Ju- tra« pod značko »Takoj 33«. 32192

Sobo

oddam mirni gospodini. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 32255

Sobo

v katero bi se lahko po- stavil štedilnik, ali sobo s souporabo kuhinje iščem. Ponudbe na oglasni odd. »Ju- tra« pod značko »Naj- no 242«. 32243

Sobo

s posebnim vodom oddam. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32232

Solnčno sobo

parketirano, z električno razsvetljavo in posebnim vodom (tudi zajtrk) od- dam. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32216

Pisarniške potrebščine

2 do 3 sobe, iščem za ta- koj ali s 1. novembrom. Ponudbe p. »Pisarna 1536«. 32223

Opremljeno sobo

s posebnim vodom iščem s 15. oktobrom. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod šifro »Dovoljeni ob- iski«. 32221

Sobo

s 2 posteljama v centru, z električno oddam. Poseben vohod. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32254

Prazno sobo

iščem v centru mesta za ta- koj ali s 1. novembrom. Cenj. dopise na oglasni odd. »Ju- tra« pod »iščem«. 32251

Na stanovanje

se sprejme takoj gospodi- čna. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32250

Sobo

iščeta dva tehnika s po- sebnim vodom. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »Dva tehnika«. 32249

Visokošolka

išče za takoj sobo s svo oskrbo pri tih družini. Po- nudbe na oglasni odd. »Ju- tra« pod »Visokošolka«. 30481

Dijaka

sprejem v popolno oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 32269

Prazno sobo

lepo, veliko, parketirano, z električno razsvetljavo, se takoj odda. Naslov v o- ddelku »Jutra«. 32250

Alasba

Pianino
radi preselitve ugodno pro- dam. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 32215

Pisalni stroj

Remington, vzamem na po- sodo za par mesecev proti odložitvi. Ponudbe na — oglasni odd. »Jutra« pod »Remington«. 32199

L. Mikuš

Mestni trg šte. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehalnih palic.

Bolni živci!

Casopisne kronike prinašajo vsak dan cele rubrike o samomirih, in čitatelj, ki jim sledi, prihaja do zaključka, da je vzrok vseh teh dejanj večinoma razko- jenost živcev. Zdravniki vsega sveta stre- me za tem, da odstranijo to bo no stanje, ker je bolne živce mogoče ozdraviti.

Kolikor dni je v letu, toliko noči brez sanja preživi ti bolniki v misli, »ako bi se mogli rešiti te bolezni! Raznovrstne bolečine v glavi, šumenje v ušesih, ne- spoznanje viz je pred očmi. Želodčni krči in podobno jim onemogoča delo. Ti poja- vi so jasno obilježje bolnih, napetih živ- cev. Povolni ljudje so žai zelo dober ma- terijal za živčne bolezni in posledica te- ga so množice pacijentov in »and datov za samomirne. V robi za zdrave živce in da se vsakršna zdrava genacija, vi- ditmo na prvem mestu originalno sredstvo za zdravljenje »KOLA-LECITHIN«.

Mnogi podatki do-azujejo, da Kola-Le- citin presenljivo deluje, oživlja rdeča krvna telesa, vzdružuje ljudi v njihovi mladost in svežost. O delovanju tega sredstva se more vsakdo prepričati, samo poguma ne sme izgubiti.

Spodaj navajena ti pošlje vsakomur, kdor pošlje svoj naslov

popolnoma brezplačno

na o poskusno skatlico Kola-Lecithina in tovarno v ro počno bršuro. To je nap s l specialist, ki se je moral sam s svojimi živci boriti in je vsakemu bol- niku na živih dobro kažnito.

Zahtevaj te o malo brezplačno po- skušnjo.

Ernst Pasternack,

Berlin, S. O. Michaelkirchplatz Nr. 13. Abt.: 772

Mesečno varovalo »Lupa«

po zak. asitit zajamčeno nepro- pustno, je za seden o modo ne- obhodno potrebno, ker pri sedenju sportu in lezu damske obveze same po sebi n so do- bre, ker večkrat pokvarjo perilo in obleko. Varovalo »Lupa« je iz- gotovljeno iz materiala, ki se laho- ko pere in se lahko tudi prekuha. Težo je 30 gramov, ne razirza se, ovaruje in prihrani obleko in s tem zagura om rjačoti in si- uen občutek